

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 5 - květen 2018

Ročník 8.

Ach, Čechy krásné, Čechy mé!

Opánku tvrdě uchozený,

v úvozu nebes pohozený,

ty nejsi ztracen po prvé.

Kolikrát vlast, když tma ji štvála,

řeménky řek si rozvázala

a bosa šlápla do krve.

Ach, Čechy krásné, Čechy mé:

Obraze rámu prastarého,

kolikrát vytrhli tě z něho

že oprýskaly barvy tvé

až po tmou hrobů. A v den slavný

znovu pro zraky žárlivé

napjal tě rámař starodávný .

Ach, Čechy krásné, Čechy mé!

(František Hrubín – „Jobova noc“)

Obsah:

Úvodní slovo – *Když chceš, tak můžeš!*

Metodika - *Pohyblivost, ohebnost (flexibilita)
Děti, to je věc! (metodické připomínky)
Konečně jaro! (honička kolem stavení, závod s lahví,
boj u kůlu, přenášení pyramidy, útok
na hradby, na kovboje)*

Nejenom pohybem živ je sokol

Národní identita - zastavení 25. – První léta svobody

Rok 2018 je rokem nejenom sokolských výročí

Ve stínu lípy

Omluva paní Marcele Hutarové

Kaleidoskop - Parník Bohemia

Na scéně je Jiřina Bohdalová

Imperátor Napoleon Buonaparte

Rabindránath Thákur

„Ničeho nelituji!“

Začátky letectví u nás

Básník – buřič

Krasobruslařka

Betlémská kaple

„Kterýpak Čech by hudbu neměl rád..“

Panna Orleánská

Svědkové národní minulosti

Pomníky války i míru - Mohyla míru u Slavkova

Vojenský hřbitov u Adinkerke

Památník vyhlazení Lidic a Ležáků

Na druhé straně Evropy – památník Royal Oak

Památník operace Anthropoid v Praze

Jeruzalem – památník Jad Vašem

Zprávy z jednot a žup

Je třeba jednat! – Dopisy župy Ještědské a Barákovy

Symboly státu a národa

Z jarního zasedání sboru vzdělavatelů ČOS

Závěrečné slovo

Členská tribuna a XVI. Všesokolský slet

Úvodní slovo

Když chceš, tak můžeš!

Za dva měsíce nás čeká slet. Všesokolský, šestnáctý! Bude a měl by to být svátek naší radosti z výsledků společného úsilí, svátek radosti z lidské spolupráce, která je při společném cvičení evidentně vidět.

Od skromných začátků prvního sletu na Střeleckém ostrově, který řídil sám Miroslav Tyrš, přes stále mohutnější slety v období první republiky, slavné slety v letech 1938 a 1948 – až k dnešku, kdy účast většího počtu cvičenců vážně ohrožuje malá ochota občanů angažovat se, častá lhostejnost k věcem veřejným, pohodlnost – všechny znamenaly spoustu aktivní a neúnavné práce nejen vedoucích činovníků a cvičitelů, ale především cvičenců, kteří se k nácviku dobrovolně rozhodli.

Společná hromadná cvičení dnes zůstávají naprosto ve stínu sportovních výkonů jednotlivců nebo i družstev a my nedokážeme veřejnosti dost dobře vysvětlit, v čem je jejich krása – a potřeba. V každém případě by měla každá dobrá skladba ovlivňovat dobrou kondici cvičenců, ale navíc jim přinášet potěšení ze společného cvičení řízeného pouze hudbou. Není to pouze potěšení, je to i určitý hluboký zážitek vyplývající z pocitu spolupráce a jednoty všech cvičících. Tady nejde o vypjatý sportovní výkon, ale o hluboký estetický zážitek, jakých není v běžném denním životě mnoho! Je zajímavé, že problémy, které přináší nepřízeň počasí, nějak cvičenci nevnímají. Je jim vedro, nebo naopak jsou zmrzlí na kost, mokří od hlavy až k patě, válejí se po mokré a rozbahněné zemi – člověk by čekal, že za to zaplatí zdravotně, ale obvykle se žádná onemocnění nevyskytnou. Napadlo vás někdy proč? Vždycky jsem si myslela, že důvodem je prosté nadšení, pocit vnitřní síly a vnitřního vzrušení, silné emoce – člověk nějak nevnímá nepohodlí, které ho obklopuje. Jako by se od něho všechno odráželo. Ostatně, v dubnovém čísle Souzvuků sestra Potměšilová popisuje své zážitky ze sletových dešťů a většina z nás, cvičících, má jistě podobné zkušenosti.

Kamenem úrazu je veřejné mínění, které v jednotném sletovém cvičení vidí pouze dril a povinnost, potlačování osobní individuality – to je často důsledkem politického zneužití spartakiád. Diskuse na toto téma sem nepatří, ale je pravda, že spartakiády (které měly nahradit slety!) přinesly nesmírný pokrok ve vývoji společných skladeb, jejich prezentace jako největšího úspěchu socialistické tělovýchovy byla ovšem nesmyslná.

Druhým kamenem úrazu je neochota občanů k nácviku, který vyžaduje soustavnost a pravidelnou docházku do cvičení. Je pravda, že když pak k tomu přičteme různé secvičné, župní a oblastní slety a další vystoupení – ono to zabere skutečně dost času, který někteří lidé prostě nejsou ochotni obětovat. Jejich škoda!

Jestliže jsem do záhlaví tohoto článku vložila větu „když chceš, tak můžeš!“ nevztahovala jsem to v žádném případě pouze na nácvik sletových skladeb. Platí to totiž ve všech oborech lidské činnosti. Jestliže totiž něco opravdu chceme, nemůžeme brát ohled na nepohodlí, dřinu, nedostatek času, únavu – to jsou pouze výmluvy! Chtít, tzn. něco dělat, snažit se, usilovat, bojovat s nepřízní okolí, být přesvědčen o správnosti a potřebnosti zadaného úkolu. Možná, že nedosáhneme kýženého výsledku, podstatné je, že jsme o něj usilovali a bojovali ze všech svých sil, že jsme byli lidmi dobré vůle, poslouchali své svědomí, neměli strach a prospěch svých bližních cenili víc, než svůj prospěch vlastní. V tom je totiž skutečná lidská velikost člověka!

Jarina Žitná, Sokol Liberec I.

Metodika

Pohyblivost, ohebnost (flexibilita)

Je to pohybová schopnost, která ovlivňuje kapacitu hybného systému cvičence a jeho funkčnost. Cvičení pro získání dostatečně pohyblivosti je jedním z úkolů našeho cvičení. Nejde pouze o pohyblivost páteře, ale také o pohyblivost všech kloubních spojení a dostatečnou pružnost a přizpůsobivost svalového aparátu.

Rozsah pohybu je závislý na

- anatomických zvláštnostech stavby kloubů (př. hluboká nebo mělká jamka v kyčelním kloubu)
- síle a stavu svalstva, které zajišťuje pohyb kloubu
- napětí nebo uvolnění svalů tónických i fyzických, svalové rovnováže a elasticitě svalů
- reflexním systémem svalové činnosti (napínací reflex, naopak ochabnutí svalu, ochranný útlum)
- aktuálním psychickým stavu
- únavě (jak psychické, tak i svalové)
- pohlaví (ženy mají sklon k hypermobilitě, tedy zvýšené pohyblivosti, muži naopak, což se projevuje přetížením a zkracováním svalů (v obou případech jsou vhodná a nutná kompenzační cvičení)
- věku cvičenců - kompenzační cvičení je vhodné v každém věku, ale u starších cvičenců je nutné, protože alespoň částečně zabraňuje stárnutí organismu a tím horší funkci jednotlivých kloubů, kloubních spojení i svalů
- důležitá je i teplota v tělocvičně, kvalita rozcvičení a zahřátí organismu, u sportovců i charakter tréninkové činnosti

Co je nutné o pohyblivosti vědět a co respektovat:

- rozlišujeme pohyblivost aktivní a pasivní
- je předpokladem aktivní pohybové činnosti, ekonomického pohybu a oddalování pocitu únavy
- umožňuje rozvíjení dalších schopností (sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost)
- je důležitou prevencí, bránící přetížení, opotřebenosti kloubů, kloubních spojení, chrupavek a svalové činnosti, snižuje možnost eventuálního zranění
- negativně ovlivňuje nácvik speciálních dovedností, vede k přetížení svalů a jejich unavitelnosti
- zvýšená hypermobilita může vést k poškození kloubů a zvyšuje možnost poranění
- snaha o zvětšení rozsahu pohybu (dosahování krajních poloh) předpokládá pravidelné protahování svalů (strečink) s jejich uvolňováním (kývání, kroužení, protřepávání)
- zvětšení pohyblivosti a rozsahu pohybu se dosahuje kombinací cviků relaxačních, mobilizačních, protahovacích a uvolňovacích

Vhodná metodika pro rozvoj pohyblivosti:

- podmínkou pro rozvoj kloubní pohyblivosti je vždy dokonalé zahřátí a rozcvičení
- vhodná je kombinace různých metod
- protahování je třeba provádět v uvolnění, ne v napětí
- využíváme řízeného, vědomého a cíleného pohybu (cvičenec musí vědět, co a proč dělá!)

- vědomě se soustředíme na protahovanou oblast, pohyb provádíme do napětí, ale ne do bolesti
- pozornost věnujeme pravidelnému a správnému dýchání
- více pozornosti věnujeme té straně těla, která je méně pohyblivá (flexibilní)
- výhodnější je cvičit v kratších časových úsecích, ale častěji
- strečink je vhodné zařazovat spíše na konci hodiny (uklidnění) – v krajních polohách vydržet 60 i více vteřin

Metody protahování:

- pasivní, kdy krajní polohy dosahujeme pomocí spolucvičence případně zemské gravitace (zásadně cvičíme měkce, zdůraznit to cvičenci, který pomáhá ve zvětšení rozsahu pohybu, případně mu klade odpor)
- aktivní, kdy krajní polohy dosahujeme vlastní silou

Důležitá je i dynamika pohybu:

- při dynamickém pohybu dosahujeme krajní polohy hmyty nebo švihy, případně je možno zařadit i krátké výdrže v exponované poloze – pozor na začátečníky
- při statickém pohybu pomalu a uvědoměle protahujeme určitou svalovou skupinu s výdrží v krajních polohách – strečink. Cvičíme až do pocitu skutečného napětí, ale ne do bolesti!

Aktivní dynamická cvičení:

Využívá se většího opakování drobných pohybů – hmyty s postupným zvětšováním rozsahu pohybu, pohyb zajišťuje vlastní svalový aparát. Má-li to mít smysl, je nutno cvik opakovat 15 – až 30 krát! Cvičit pružně, ne trhaně a tvrdě! Dochází k posilování těchto svalů a naopak k současnému protahování jejich antagonistů. Tato metoda je vhodná hlavně při rozcvičení, ale pozor - může vést ke vzniku drobných poranění svalů a šlach!

Klasický statický strečink (aktivní statická cvičení)

Úkolem je setrvání v krajní poloze, neprovádět bez dokonalého rozcvičení a zahřátí. Je nutno se uvědoměle koncentrovat na prováděný pohyb, soustředit se na správné dýchání (prodloužená výdechová část!)

Pasivní dynamická cvičení:

Je to obdoba klasických dynamických cvičení, ale krajní polohy se dosahuje pomocí partnera. Rytmičtými hmyty se dostáváme do krajních poloh, ale opět je třeba soustředit se především na správně prováděnou pomoc. (Pozor hlavně u žactva, cvičenci provádějící pomoc mají často snahu zvětšit krajní polohu až přes hranici únosnosti!)

Pasivní statická cvičení:

Rozvoj kloubní pohyblivosti je zajištěn pomocí vnějších sil s racionálním využitím reflexních vztahů. Využíváme tzv. postizometrické relaxace – to je uvolnění svalu po předchozím napětí (příklad: tlačit hlavu proti dlani ruky, která klade odpor – výdrž. Po uvolnění tlaku zvolna úklon hlavy – je patrné značné zvětšení rozsahu pohybu).

Ke zvýšení pohyblivosti kloubních spojení a svalového korzetu slouží v podstatě všechna cvičení, které běžně do našich cvičebních hodin zařazujeme. Je ovšem nutno dodržovat pravidla správného pohybu a cílené snahy o zvětšení pohybového rozsahu, dbát na správné dýchání a držení těla.

Jarina Žitná

(literatura – učebnice anatomie a Wikipedie)

Děti, to je věc (metodické připomínky)

XVI. VS už doslova klepe na dveře, nácvičky skladeb vrcholí. Do finále jde i naše skladba „Děti, to je věc“. Protože i my máme v nácvičce nové děti, (ty šikovné, které cvičily v Praze na předvedení už odrostly do Cirkusu), musíme řešit problémy, se kterými se asi také setkáváte.

I. oddíl

Úvod: - Docela těžké je naučit děti normálně pochodovat. Některé děti si pletou levou a pravou nohu. Asi nám chybí klasická pořadová cvičení. Občas zařadit při nástupu nezaškodí.

Věta A: - Při obíhání žíněnek v V. taktu dbát na to, aby děti neběžely těsně u žíněnky a nezakopávaly o její rohy.

Věta B: - Dvojposkočný krok dělá problémy hlavně klukům a nejmenším dětem. Nedá se nic dělat, musíte vzít dítě za ruku a poskakovat s ním, dokud to nepůjde.

- Složení a přenesení žíněnky na „studnu“. Dodržet, která cvičenka nese kterou stranu, aby se nepřetahovaly (podle popisu). Označte dětem střed celku a dbejte na správné položení žíněnky.

- Vyhození a chycení míče je vždy na slovo DĚTI

- Příhrávka dívkám. Ovládnutí míče je celkově problém. Projevuje se „syndrom vybíjené“, děti před míčem uhýbají, bojí se mu jít rukama naproti, chytají tzv. do košíčku a trvá dlouho, než se správnou techniku naučí. V celé skladbě se využívá pouze basketbalový způsob ovládnutí míče, jak je popsáno na str. 2 popisu. Trénujeme zábavnou formou soutěží, určitě si něco vymyslíte.

- Míč do „studny“ se musí položit, nikoliv vhodit, aby se neodrazil ven

II. oddíl

Věta A: - Dbejte na zpevněné držení těla, propínání paží. Při tlesknutí pod kolenem mají děti tendenci se předklánět. Učte je, že „člověk stojí rovně a nahoru musí koleno“.

- Při poskocích přechází paže z polohy „skrčit upažmo, ruce v bok“ do polohy „vzpažit zevnitř“ předpažením. Děti mají snahu provádět to trčením od pasu a končit v upažení povýš.

Věta B: - Kluci ve 4. taktu -provádět tlesknutí do stehů a roztažení prstů ve vzpažení razantně.

III. oddíl

Věta A: - Největší problém je asi správně provedený kotoul, děti se při něm staví na hlavu, nepropínají nohy, nezvednou se do dřepu bez podpory rukou. Nezbyvá, než trpělivě opakovat kotouly každou hodinu. Dbejte také na to, aby před a po kotoulu i hvězdě zaujaly krásný zpevněný stoj se vzpažením zevnitř. Času je na to dost.

-Tramvaje se našim dětem kupodivu daří a dobíhají na správná místa. Při vytvoření slalomové dráhy si musí uvědomit z které strany žíněnku, kterou mají tmavou stranou k sobě držít. Na konci VIII. taktu bychom chtěly, aby se celá plocha stadionu zklidnila (slova „se srovnají“)

Věta B: - Slalom – vybíhat větší oblouky, pak nehrozí, že by si děti proti sobě běžící zástupy zavazely.

Překážky – Bílá strana stříšky musí směřovat k ležící žíněnce, která je bílou stranou nahoru. Na konci oddílu jsou tmavé díly na okrajích a ve středu diagonály. Obrázek v popise byl opraven na kontrolním srazu. Manipulace se žíněnkami je zejména pro menší děti obtížná, je to pro ně nezvykle velký předmět. Je proto dobré stanovit, kdo žíněnku rozkládá a kdo ji pouze přidržuje, aby nedocházelo k přetahování a nežádoucímu posouvání.

Usínání – nohy směřují na tu stranu, na které budou děti cvičit!

IV. oddíl

Věta B: - Dívky. Je to jejich sólo a mělo by vynít. Všechny pohyby paží jsou vedené, plynule prováděné, dotažené do krajních poloh. Největší problém je v VI. taktu. Míč musí „napsat písmenko V“, dopadnout na zem přesně před tělem a pak vklouzne do připravené druhé ruky sám. Vzpomeňte si na fyziku : úhel odrazu = úhlu dopadu.

- Kluci. Určit, kdo nese který konec složené žíněnky a kdo bude dělat stoj na lopatkách.

Věta C: - Dívky. Celky A a B mají trochu složitější přeběh do kroužků, aby se pak kroužek správně rozvinul do řady. Aby se nesrážely, musí běžet za sebou. V celku A zůstává 12 na značce, 13 a 16 ji musí oběhnout.

- Kluci. Při stoji na lopatkách hodně zpevnit a protlačit pánev vpřed (k hlavě). Cv. A přidržuje za stehna, rozhodně netakat nahoru za lýtka nebo dokonce za kotníky.

Změna proti popisu pro cv. B (probírali jsme to na kontrolním srazu).

IV. takt 1. – 2. dřep – předpažit

3. – 4. obrat vpravo

V. takt 1. vzpor dřepmo (ruce na žíněnce)

2. – 4. odrazem snožmo (skokem) ½ obrat vlevo (cv. končí ve vzporu dřepmo zády k HT)

Pozor na dodržení polohy žíněnek v X. taktu: bílá nahoře, značky podle obr. IV/3a

V. Oddíl

Předehra: - Fanfára.

Při seběhu prvním krokem obrat ve směru běhu. Děti tam někdy dělají úkroky stranou.

Přihrávka – dodržet celý takt, nezačít průstup hned po odhození míče.

Průstup – pochod začíná na 1. dobu III. taktu (samozřejmě levou nohou)

V V. taktu dokončit postavení pochodem na místě, nezůstat stát

Věta A: - Dívky, manipulace se žíněnkami. Jsou na to 4 takty, přesto se holčičky dokázaly neskutečně zamotat. Opět je třeba jim stanovit, která za který konec žíněnku ponese. A skutečně ponese, nemohou je posouvat po zemi, nebo různě otáčet. Pomůže také, aby si uvědomily, která cv. stála na značce, ke které žíněnku nesou (cv. 5 a 12), ty pak zodpovídají za správné uložení. Dodržet polohy značek (obr.V/5a v popisu). Z obrázku V/5 je vidět, která cv. žíněnku přidrží u značky, a která ji rozkládá. V poslední fázi pak děti srazí žíněnky k sobě do meziznačkové mezery a připraví se na akrobacii.

- Akrobacie. Nechejte je, ať si samy vyberou, co zacvičí. Ale protože některé po ani po roce ještě prvky nezvládají, tak raději ať tedy předvedou např. pěkného čertíka, než kotoul po hlavě.

- Kluci. Driblování většinou zvládají a mají snahu divočit. Musí se trochu krotit, aby stihly návrat na svou značku nejpozději na 4. dobu IV. taktu. Klek je čelem k HT.

Věta B: - Dívky. Žíněnku postavit na hranu „nejkratší“ cestou. Totéž zvednutí nad hlavu. Zdůrazněte propnutí paží, s pokrčenými ji nad hlavou neudrží (zatlačit ruce do žíněnky). Po té, co chlapci si žíněnky převezmou, už se o ně nestarají a běží na značky.

- Chlapci. Po vstupu do „pevnosti“ zaujmou místa u žíněnek, na kterých budou cvičit, nejdou tedy ke své žíněnce.

Věta C: - Chlapci. Po sklopení žíněnek směrem od sebe je třeba je srovnat přesně do čtverce mezi prostření 4 značky celku. Pozor na dodržení postavení podle obr. V/10. Jinak je problém při vytvoření správných dvojic.

Věta D: - Průplet. Nacvičujeme tak, že v kruhu proti sobě stojící děti si podají pravé ruce, levé jsou zapaženy a procvičujeme střídání „levá – pravá – levá - ..... Nikdo se nikam neotáčí, stále jdeme vpřed („za nose“).

IX. takt. Dívky vbíhají do čtverce žíněnek, kluci končí na místě, kam došli při průplet, jenom otočí se čelem k HT (opravovali jsme obr. v popise)

XII. takt. Dívky zvedají žíněnky na hranu za vzdálenější okraj a musí nechat mezi nimi mezeru, kterou tam vběhnou kluci.

- Pyramida. Libovolná, ale bezpečná, ve které děti vydrží po dobu diváckého potlesku. To je zatím vše. Doufám, že Vám naše zkušenosti pomohly. Spousta problémů nebo chybiček se dá ještě odstranit při župních sletech, něco asi až v Praze. Mějte s dětmi pevné nervy, buďte na ně hodní, ale přiměřeně přísní, a těšíme se na všechny v Edenu.

Jana Rosáková, Sokol Valašské Meziříčí

Konečně jaro!

Konečně snad budeme moci alespoň částečně přenést naši činnost do přírody, změnit prostředí, dýchat čerstvý vzduch a ověřovat si dovednosti svých cvičenců, získaných v běžném pravidelném cvičení.

Přecházíme-li ven, je nutno dbát na oblečení a obutí dětí a nezapomínat, že venku je přece jenom třeba počítat s větší možností úrazu. Proto je nutná dobrá organizace, přesné formulování pravidel použitých her a dbát na kázeň cvičenců.

Uvádím běžné hry různého charakteru, dobře vyzkoušené – bude záležet na Vašich cvičencích, kterou z nich si oblíbí.

Honička kolem stavení

Vyberte si nějaké větší, pokud možno osamělé stavení, které lze bez problémů obíhat v bezprostřední blízkosti zdí. Družstvo obíhá kolem stavení, honič se však může pohybovat kterýmkoliv směrem, číhat za rohem, měnit znenadání směr – nikdo se však nesmí vzdalovat z bezprostřední blízkosti stavení. Hráč, který dostane babu, si vymění místo s honičem. Při větším počtu zúčastněných hráčů, je možno určit dva nebo více honičů.

Závod s lahví

Prázdnou lahev položit na startovní čáru. Závodník ji bude postrkovat hůlkou nebo větví k cílové čáře. Kdo bude nejrychlejší? Je možno hrát štafetově v družstvech, místo lahve použít jakýkoliv jiný předmět – kroužek, případně i obruč, puk. Trať může být různě dlouhá, dokonce i hodně dlouhá. Dostane-li se hnaný předmět mimo dráhu, je nutno ho předem předepsaným způsobem (buď opět jenom pomocí hůlky, nebo ho prostě přinést rukama – značné zdržení) na místo, kde opustil dráhu a pokračovat dál k cíli.

Boj u kůlu

Pochází od Indiánů kmene Cree, hrajeme ve volném prostoru u osamělého stromu. Pomocí provazu nebo třeba křídý na kmeni vyznačíme pásmo, které slouží jako terč. Pásmo by mělo být přibližně mezi třetím a šestým metrem výšky.

Hrají dvě stejně početná družstva, rozptýlená v bezprostřední blízkosti stromu. Hra začíná vhozením míče – obě strany se snaží zasáhnout strom ve vymezeném pásmu, ale vzájemně si překázejí a berou míč. Hráči jednoho družstva si mohou přihrávat mezi sebou, pozor na nebezpečné zákroky. Za dotek míče ve vymezeném pásmu si družstvo počítá bod.

Ztížení hry – po ukořistění míče soupeřům, musí hráč nejprve přihrát míč někomu ze svého družstva, teprve ten se pak může pokusit trefit cíl.

U velmi vyspělých cvičenců, lze kombinovat hru s pravidly vybíjené, tzn. že se hráči družstev mohou vzájemně vybíjet – cílem je však vždy zasažení vymezeného pásma na kmeni stromu a získání bodů. Hraje se buď na předem určený čas, nebo dokud nejsou hráči jednoho družstva vybiti.

Přenášení pyramidy

Tu vytvoříme ze starých plechovek od konserv (v tomto případě dobře zahnout jejich kraje, aby se nikdo nepořezal), nebo z několika jídelních misek postavených na sebe.

Hrají dvě nebo více družstev štafetově. Hráč musí absolvovat předem vyznačenou trať, při čemž pyramidu nese pouze jednou rukou a druhou si nesmí pomáhat.

Vítězí družstvo s nejlepším časem. Pokud někomu pyramida během cesty spadne, musí se vrátit k cíli, znovu ji postavit a vydat se na cestu.

Hru je možno ztížit brankami, které musí závodník projít!

Je možno ji hrát také jako soutěž jednotlivců – kolikrát během předem určeného času je schopen závodník absolvovat závodní dráhu!

Útok na hradby

Vysloveně bojová, úpolová hra. Dvě družstva cvičenců stojí na startovních čarách vedle sebe a drží se za ruce. Čáry jsou od sebe vzdáleny asi 3 – 4 metry. Určený „bojovník“ jednoho družstva vyběhává a snaží se prorazit linii protivníka. Může tuto linii protrhnout nárazem těla, podlézt pod spojenýma rukama a podobně. Nepodaří – li se mu to, může útok ještě dvakrát opakovat. Neuspěje – li ani v tomto případě, prohrává a zařazuje se do protivníkovy družstva. Pokud linii prorazí, je vítězem, vrací se do svého družstva a bere sebou dva bojovníky, mezi kterými nepřátelskou linii prorazil. Zajatci se zapojují do hry jako příslušníci protivníkovy družstva.

Obě strany se ve vysílání bojovníků pravidelně střídají, hraje se až do doby, kdy je jedno družstvo totálně zlikvidováno (což trvá dost dlouho!), nebo hra v určeném čase končí a vyhrává družstvo, kterému zbylo více bojovníků.

Na kovboje

Jedno družstvo představuje mustangy a pohybuje se po zemi ve vzporu klečmo. Druhé družstvo představuje kovboje, kteří si nezkrčené mustangy osedlají – tzn. vysednou jim na záda a zaklíní jim nohy pod tělem. Rukama se však mustanga nesmějí dotýkat.

Na znamení začnou mustangové vyhazovat a snažit se jezdce setřást. Mohou se různě natřásat, vyhazovat a naklánět, nemohou si však lehat na bok, nebo se začít válet.

Kovboj, který se dotkne země jinou částí těla než chodidly, prohrává. Stejně prohrává, pokusí – li se svého mustanga přidržit rukama (stačí dotyk)!

Hrajeme v předem určeném čase (jedna hra 60 až 90 vteřin). Pak spočítáme počet kovbojů, kteří se v sedle udrželi a obě družstva si vymění úlohy.

Jarina Žitná (zásobník her Miloše Zapletala – vyzkoušeno!)

„Proč je některá květina červená a jiná bílá, proč je nebe modré a slunce žluté, nemusíme vědět. Stačí, že se z toho radujeme!

(I. Kent)

Nejenom pohybem živ je sokol

Národní identita

Kdybych si toto téma, právě tento úsek naší bohaté historie naplánovala na začátek měsíce května, docela určitě by mi to nevyšlo.

Květen bude už navždy spojen s událostmi na konci druhé světové války, vzpomínkami na znovu získání svobody, na radost a štěstí, i když zkalené vzpomínkami na ty, kteří se šťastného konce nedožili. Je mezi námi mnoho těch, kteří jsme tuto dobu prožili jako děti, generace našich rodičů, z níž se rekrutovali aktivní bojovníci proti zrušné ideologii fašismu a nacismu a kteří riskovali svůj život, je dnes už, bohužel, značně prořídlá.

Ty tři roky po pádu Velkoněmecké říše se mi ve vzpomínkách zjevují jako roky naprostého štěstí a pohody – nesnáze a problémy nutně vzniklé a spojené s ukončením válečného konfliktu, který dosud neměl ve světě obdoby - jsme nějak nevnímali, převládala elán a chuť do života a práce. Stín, který se nad námi a celým civilizovaným světem vznášel, byl pro nás – děti a mládež – stále jen stínem. Když se však v únoru 1948 přeměnil ve skutečnost, dopadl tvrdě! Velmi tvrdě.

Zastavení 25. – první léta svobody

Historikové toto období označují jako přechod od demokratického státu k tzv. lidově demokratickému režimu pod vlivem SSSR. Československo se stává členem mezinárodních organizací – OSN, je také signatářem různých mezinárodních dohod. Bylo obnoveno v původních hranicích, ovšem bez Podkarpatské Rusi, která byla bez jakýchkoliv rozpaků přičleněna k území SSSR jako Zakarpatská Ukrajina.

Dochází k řízenému odsunu občanů německé národnosti a osidlování pohraničí, ke stíhání kolaborantů, ale pomalu se hodnoty liberální demokracie stávají minulostí a na vývoj celé situace u nás (i ve střední Evropě) mají vliv sociální problémy, nutnost jejich řešení a především vývoj mezinárodní situace.

Uspořádání poválečných problémů ovlivnilo rozhodnutí tzv. Jaltské konference, která se konala ještě před koncem války, konkrétně 4. – 11. února 1945 na Jaltě na Krymu. Zúčastnili se jí rozhodující představitelé současných velmocí – USA – Roosvelt, SSSR – Stalin, Velká Británie – Churchill. Na Jaltě byla vydána Deklarace o svobodné Evropě, kterou se velmoci zaručily za svobodné volby v osvobozených zemích, zároveň se tam jednalo o hospodářské pomoci Evropě. Dalším tématem konference byla demilitarizace a odzbrojení Německa, vytvoření okupačních pásem (přizvána i Francie) a válečné reparace.

Podle rozhodnutí této konference mají osvobozené země možnost svobodně si zvolit formu své vlády. První poválečné a zároveň poslední svobodné volby na dlouhou dobu se konaly 26. května 1946, volební právo získali všichni občané od 18 let. V českých zemích s převahou vyhráli komunisté, na Slovensku Demokratická strana, komunisté získali až druhé místo. Na Slovensku došlo také ke změnám ve složení Slovenské národní rady, v konečném důsledku se vedoucí silou státu skutečně stali komunisté. Je třeba říci, že členy strany byli nejenom přesvědčení komunisté, ale vstupovali do ní i lidé, kteří to chápali jako díky za osvobození země – neměli ani tušení, co bude následovat. Tohle vím z vlastní zkušenosti – můj táta utekl v posledních válečných dnech z internace v pracovním táboře. Celá skupina uprchlíků se nejdřív marně snažila dostat domů přes státní hranici, když se jim to konečně povedlo, pochodovali směrem na Prahu a cestou je

vzali vojáci Rudé armády na tanky, ovšem jen na tak dlouho, dokud nezačala Praha volat o pomoc. Pak museli všichni civilové ze silnice a válečná mašinerie se rozjela na plné obrátky. Pokud vím, všichni, kteří to zažili, pak vstoupili do komunistické strany a tátovi pak trvalo dlouho a nebylo to vůbec lehké, než se mu podařilo z ní vystoupit!).

28. října 1945 byl vydán zákon o znárodnění, Byla zkonfiskována asi 1/3 zemědělské půdy a přidělena chudým rolníkům, vznikl tak „nový střední rolník“. Došlo ke dvěma důležitým pozemkovým reformám, třetí byla uskutečněna až po únoru 48. V následujících letech se situace zhoršovala, vedoucí politická garnitura se stále více odkláněla od ideálů Masarykovy republiky, byla zakázána Agrární strana a pomalu, ale jistě vymizela jakákoliv legální opozice. Vliv politických stran soustředěných v tzv. Národní frontě byl pomalu omezován, ale blok národně socialistické strany, strany demokratické a lidovců přetrval až do únorového puče v r. 48.

Došlo k uměle vyvolané vládní krizi, neštěstím bylo, že prezident Beneš přijal demisi pravicových ministrů, tím bylo nutno jmenovat ministry nové z řad komunistů a neštěstí bylo dokonáno. I když byla formálně zachována Národní fronta, převzetí moci ve státě potvrdily volby v květnu 1948, od té doby nebylo možno volit nic jiného než jednotnou kandidátku, přechod státu k socialistickému (tedy lidově demokratickému) zřízení byl dokončen, Klement Gottwald se stal předsedou vlády a po abdikaci – tehdy už vážně nemocného prezidenta Beneše - dokonce prezidentem republiky.

To už si však všichni, kteří bláhově doufali v pokrok a klidný, svobodný život uvědomili, že jsme padli do pastí, ze které nebylo dlouhá léta úniku.

Pokud dnes někdo tvrdí, že jsme se po materiální stránce měli strašně špatně, zkresluje situaci. Všichni měli práci, zajištěný příjem i lékařskou péči, zásobování bylo dostatečné (i když jsme neznali jižní ovoce, banány a podobně, stáli fronty na maso a některé výrobky, kterých nebylo dost atd.) O vymoženostech západní civilizace se nám mohlo pouze zdát, byli diskriminováni majitelé různých podniků, tzv. kulaci, (sedláci) – těm všem byl majetek v podstatě nezákonně odebírán a členové jejich rodin často trpěli nejrůznějšími formami diskriminace - problémy se studii na vyšších školách, nemožnost výjezdů do zahraničí, především na západ, velké problémy čekaly zahraniční vojáky, kteří bojovali v západních armádách – za službu vlasti a riskování života se jim režim odměňoval kriminálem a dalšími postihy, což ovšem mělo za následek i snahu o emigraci, která vzhledem k ostraze hranic nebyla právě snadnou věcí.

Pod povrchem doutnala nespokojenost, ale jakýkoliv projev odporu byl rychle umlčen, místo demokratického státu jsme najednou byli znovu nuceni žít v totalitě, i když odlišné od té válečné. Stejná byla ovšem snaha o potlačení jakéhokoliv odporu, ničení národních symbolů a myšlenek, které vytvořily náš stát a byly jeho podstatou.

Mluvíme – li o této době, nemůžeme vynechat tři události, které naprosto jasně prokazovaly skutečný postoj našich občanů. Ta první z nich – neuvěřitelná smrt Jana Masaryka – otřásla národem. Jan byl nejenom synem našeho prvního prezidenta a zakladatele státu, ale bytostným demokratem oplývajícím neobyčejným humorem, člověkem, který měl autoritu a lásku národa. Faktem je, že po únoru odmítl rezignovat s ostatními pravicovými ministry a zůstal členem Gottwaldovy vlády. Několik dní před jeho smrtí odjela z Prahy jeho budoucí manželka, americká spisovatelka Marcie Davenportová, on sám se zúčastnil ještě vzpomínkového večera v Lánech, devátého byl přítomen ve vile prezidenta Beneše v Sezimově Ústí při audienci nového polského velvyslance v Československu – a časně ráno 10. března byl nalezen mrtvý pod oknem svého bytu v Černínském paláci. Jeho smrt dodnes nebyla objasněna a domněnek, jak a proč k ní došlo, je celá řada. V současnosti existují tři nejpravděpodobnější teorie, ale, bohužel, jsou to stále pouze teorie. Podle první to byla vražda, podle druhé sebevražda,

podle třetí to byl nešťastný pád s okenní římsy při pokusu o útěk. Ať už to bylo jakkoliv – na svědomí ho mají tehdejší poměry a štvance současné politické komunistické garnitury. Jeho pohřeb se stal národní manifestací. Neměli bychom zapomínat na jeho slova: „Pravda vítězí, ale dá to fušku!!“

Druhou a v podstatě asi poslední velkou národní manifestací byl XI. Všesokolský slet, který se komunisté prostě neodvážili zakázat. Svým rozsahem byl neuvěřitelný – a měl symbolizovat oslavu vítězství a věrnosti sokolským ideálům, které pomohly stvořit Československou republiku. Sletové události začaly už v roce 46 ohňovým poselstvím z Prahy na venkov, a v roce 47 „rozestavným“ během do Prahy. V únoru 48 se konaly ve Vysokých Tatrách a Jilemnici zimní sokolské hry za účasti asi tisícovky závodníků. Přípravoval se stadion a byly postaveny šatny pro 71 tisíc cvičenců. Vlastní program sletu se konal na Strahově 19. – 27. června. Na stadionu se denně vystřídalo asi 200 tisíc diváků. Cvičících bylo kolem 118 tisíc, zúčastnili se hosté ze zahraničí, vystoupili cvičenci z Jugoslávie a jihoslovanští námořníci, skupiny cvičenců z Ruska a Francie, přijeli krajané z USA a Kanady. Z Velké Británie byl narychlo vypraven speciál britských skautů - chtěli vidět tábornické vystoupení, které bylo něčím naprosto neobvyklým. Slet měl ovšem svou stinnou stránku. Členové Sokola totiž docela nekompromisně vyjadřovali svoje přesvědčení a svou lásku a úctu k rezidentovi Edvardu Benešovi – při sletovém průvodu manifestačně odvraceli hlavu od tribuny, na které seděli tehdejší vládní představitelé, v čele s novopečeným prezidentem K. Gottwaldem. V průvodu pochodovalo 75 tisíc sokolů a 9 tisíc hostů. Taková národní manifestace jasně prokázaného odporu nemohla zůstat bez trestu. A tak bylo – pokud možno nenápadně – prováděno zatýkání přímo v průvodu, někteří ze zatčených se vraceli domů až po několika letech a v sokolském kraji, protože neměli nic jiného na sebe.

Čistky v řadách Sokola po sletu pokračovaly, v jednotách vznikaly komise, které „vyakčňovaly“ pravověrné Sokoly, až byl konečně Sokol zakázán a na jeho místo nastoupila tzv. „sjednocená tělovýchova“.

Říká se, že sokolský sletový průvod byl poslední spontánní manifestací národa, vyjadřující jeho nejhlubší přesvědčení.

Třetí ukázkou národního mínění byl pohřeb druhého prezidenta republiky Dr. Edvarda Beneše, dne 8. září 1948. Po své abdikaci 7. června toho roku se uchýlil do své vily v Sezimově Ústí. Byl už těžce nemocen a zkáza jeho životního díla, všeho, čemu věřil a čemu zasvětil svůj život, byla konečným příslovečným hřebíkem do jeho rakve. Lidé chápali jeho odchod i symbolicky – jako konec republiky, kterou milovali a za kterou byli ochotni bojovat.

Zajímavé a odsouzení hodné je hanobení jeho jména nejen v poválečných letech, ale dokonce i dnes, kdy ho pomlouvají ti, kteří mu nesahají ani po kotníky. Jistě, dělal chyby, ale v jeho postavě odešel snad poslední skutečný demokrat své doby, člověk, kterému má být náš národ za mnoho vděčný. V r. 2004 byl schválen tzv. „lex Beneš“, který oficiálně potvrdil jeho zásluhu o existenci Československé republiky.

Jarina Žitná, Sokol Liberec I.

„Podle čeho se pozná, že je někdo spravedlivý a poctivý? Podle toho, že pravdivě mluví, jedná a žije!“

(Pierre Lefèvre)

Rok 2018

je rokem nejen sokolských výročí:

185 let uplynulo od narození a 135 let od úmrtí Josefa Baráka, spoluzakladatele Sokola, autora pozdravu Nazdar! Na jeho počest je pojmenována Sokolská župa Baráková. 120 let uplynulo od založení této župy.

V roce 1843, před 175 roky byl v Praze založen první soukromý tělocvičný ústav R. Steffanyho. Zde jako student cvičil M. Tyrš a později zde byl i jako cvičitel,

170 let je od narození JUDr. Jana Podlipného, prvního starosty ČOS v letech 1889-1906, před 155 lety byla otevřena sokolovna Sokola Pražského v Žitné ulici, postavená v novorenesančním slohu, a to za pouhých 5 měsíců!

Před 150 lety se za účasti sokolské jízdy- bandéria - pokládal v květnu 1868 základní kámen Národního divadla,

v roce 1873, před 145 lety byl dr. Miroslav Tyrš zvolen poslancem do Zemského sněmu a do Říšského sněmu ve Vídni,

145 let uplynulo od narození a 85 let od úmrtí Antonína Švehly, politika, spolupracovníka T. G. M. Za první světové války byl jedním z vůdčích představitelů domácího odboje. Člen Maffie. Stal se předsedou tří československých vlád, byl předsedou agrární strany. Především ale po celý život starostou Sokola Hostivař,

110 let od založení Svazu Slovanské sokolstvo. Jeho současným následovníkem je v Praze v roce 1993 ustanovený Světový svaz sokolstva se sídlem v Tyršově domě,

100 let od úmrtí Klemeni Hanušové, hlavní cvičitelky Tělocvičného spolku paní a dívek pražských,

100 let uplynulo od založení československého státu; po vyhlášení samostatnosti 8. října 1918 byla obnovena činnost ČOS a starosta JUDr. Josef Scheiner byl pověřen organizací čs. vojenské moci – stal se generálním inspektorem armády,

95 let je od otevření Tyršova domu v Praze - sídla ČOS,

95 let od úmrtí Charlotty G. Masarykové a 70 let od tragické smrti jejího syna - Jana Masaryka. Masarykova rodina byla členem Sokola Malá Strana,

před 80 lety v roce 1938 vlastnil Sokol 1177 sokoloven a 1817 letních cvičišť; před 70 lety v roce 1948 měl Sokol přes milion členů v 3367 jednotách a 52 župách,

v roce 1938 se konal X. všesokolský slet a v roce 1948 XI. všesokolský slet – slet poslední. Pak již následovaly spartakiády pod zcela jinou taktovkou...

Jarka Tůmová, Sokol Říčany – Radošovice

Ve stínu lípy

Za náš národní symbol byla lípa, posvátný strom Slovanů, přijata v době národního obrození zásluhou Jana Kollára. Naši předkové vysazovali tyto posvátné stromy jako besední na návších a v alejích podél cest. Kam také jinam by Svatopluk Čech mohl umístit své vypravěče ne-li do stínu lípy. „Košatá lípa rozkládá stín větví kolébavých na stůl prostý,“ říká básník úvodem k jímavým příběhům besedujících liteňských sousedů s názvem Ve stínu lípy. Svatopluk Čech pobýval v Litni jako sedmiletý chlapec v letech 1853 až 1856, kdy rodina bydlela v barokní budově vedle zámku, u jehož majitelů otec zastával místo hospodářského správce. S otcem poznával na nedělních vycházkách půvabné okolí Litně s pohledem na vznešený Karlštejn, což se stalo básnickovou

imaginární českou krajinou. V dětství se stává ušaslým posluchačem vyprávění sousedů pod košatou lípou. Bohužel strom na náměstíčku s kostelem, kde stojí básníkův pomník, neměl štěstí. Jeho kořeny utrpěly archeologickými sondami, takže ve třicátých letech minulého století to byl již chřadnoucí strom. Důkazem toho je i fotografická pohlednice z roku 1934, kterou můj otec jako pozdrav poslal rodině. Poslední rána byla lípě zasazena na konci druhé světové války, kdy bylo dřevo rozebráno vojáky na oheň. Poslední zbytky se místnímu faráři podařilo zachránit a je možné je jako zasklený exemplář spatřit v liteňském muzeu na faře. Lípy jsou pokládány za stromy lásky, neboť jejich listy mají tvar srdíček. Proto byl také tento strom zasvěcen Freye, bohyni lásky a štěstí. Ze vzrostlého stromu donesou včely do úlů více než deset kilogramů nektaru. Naši praotcové měli také lípy soudné, v jejich stínu se srovnávaly rozepře. Jistě byla lípa také prvním stromem, který si člověk vsazoval do své osady ke své chatrči, aby jeho včely měly lípu blíž. Velmi často byla lípa vyhlášována památným stromem. Na Berounsku je to růžičková lípa Zdejcíně, k níž chodíval František Nepil, milovník české krajiny, ze své chalupy ve Stradonicích. O jeho lásce a úctě k starým stromům se dočteme v knihách Lipová alej a Střevíce z lýčí. Není bez zajímavosti, že lipovým olejem se kdysi svítilo. Usušený květ se stává oblíbenou drogou k přípravě čaje proti kašli a nastuzení. Měkké bílé lipové dřevo sloužilo řezbářům od pradávna k tvorbě oltářů.

Lipovým lýkem se k topůrkům připevňovaly sekyry bojovníků, kteří nosili lýčené opánky, jaké měl i Přemysl Oráč. Druhá světová válka přervala tradici vysazovat lípy jako symbol národní hrdosti k výročí vzniku našeho samostatného státu, ale po válce byla opět v mnoha obcích obnovována. Letošní rok se stoletým výročím naší svébytnosti je pokládán za nejvhodnější období pro pokračování v tradici. Za partu nadšenců z řad milovníků stromů vyzývá iniciátor projektu Lípy republiky Aleš Rudl k vyfotografování nejbližší lípy v okolí jako symbolu české státnosti a k umístění snímku na webu. „Lípa se stala také inspirací k vyjádření jejího kouzla pro mnohé spisovatele. Marie Majerová v knize Má vlast ve stati Lípa píše: „Zelená, vábiš ptactvo – kveteš-li, míří do tebe klikatý let hmyzu. Zalévá-li tě slunce v době včelí pastvy, zniš celá slavnou, rozkošnickou, pohanskou hymnou prasíly života. Což kořeny svými vysáváš všečen slad země, žes tak sladká? Spojily se větrové a červánky, deště s měsícem, nehybná parna s proudnou vodou, aby ti daly všechny podmínky nerušeného růstu do krásy?“

Marcela Hutarová

Omluva paní Marcele Hutarové

Čtenáři Sokolských souzvuků znají její jméno jako autorky velmi zajímavých a čtivých článků s nevšední tematikou, která nás nutí k zamyšlení. Její články můžete pravidelně sledovat na našich stránkách, tím spíš mne mrzí chyba, která se vloudila do dubnového čísla při překopírování jednotlivých textů do konečné verze čísla.

Pod text článku s názvem s názvem „*Připomínáme*“ se omylem dostalo jméno jiné, často přispívají autorky – sestry Jarky Tůmové ze Sokola Říčany a Radošovice. Na chybu jsem přišla asi hodinu po rozeslání dubnového čísla, takže se už s tím nedalo nic dělat. Omlouvám se oběma autorkám, především však paní Hutarové. Jejich článků si velmi vážím a moc by mne mrzelo, kdyby moje chyba ohrozila naše přátelské vztahy a pravidelné zveřejňování jejich podnětů v našem časopise.

Takže se pokorně omlouvám, je to moje chyba a velmi mne mrzí a lituji jí!

Jarina Žitná

Kaleidoskop

Lidé, události, výročí...

Parník Bohemia

Jeho spuštěním na vodu dne 1. května 1841 byla v podstatě zahájena paroplavba po Vltavě a Labi mezi Prahou a Drážďanami. Autorem projektu byl Angličan John Andrews – podnikatel a Joseph John Ruston – stavitel.

Andrews získal oprávnění k provozování plavby z Prahy do Drážďan na 15 let. Na pozemku dnešní Invalidovny v Praze byla zřízena provizorní loděnice a 26. května 1841 byla uskutečněna zkušební plavba z Obříství (asi 7km od Mělníka) do Drážďan. Pravidelné plavby byly zahájeny 12. června téhož roku a trvaly až do 3. února 1851, kdy byl parník odprodán Sasko – české paroplavební společnosti. Z provozu byl vyřazen v r. 1856 v Drážďanech a stroj byl přenesen na parník Pillnitz, později přejmenovaný na Diesbar. Parník nebyl žádným „drobečkem“ – měřil 37,51 m na délku, 8,64 na šířku, ponor prázdné lodi byl 0,38 m, na plně obsazené lodi 0,46 m, což bylo důležité vzhledem k mělkému korytu obou řek. Maximální počet cestujících byl 140, plus 10 členů posádky. Byl schopen plout nejvyšší rychlostí 17 km/hod. Průměrná cena jízdenky byla 7 zlatých. V letech 1841 – 46 stoupal zájem o cestování parníkem, cestující z Prahy byli dopravováni dostavníkem do Obříství (zkrácení času) a zde se nalodili na Bohemii. Konkurence daleko rychlejší železnice nakonec paroplavbu vyřadila z provozu.

Na scéně je Jiřina Bohdalová

Jedna z našich nejoblíbenějších a nejvíce obsazovaných hereček se narodila 3. května 1931 v Praze. Po absolutoria gymnasia se r. 1949 stala učitelkou na základní škole v Ostravě a vydržela tam tři roky. Zájem o divadlo projevovala od mládí – byla členkou ochotnického souboru, navštěvovala baletní školu, občas účinkovala i jako filmový kompars. Svůj filmový debut prožila již v šesti letech, hrála pak i v několika „dětských“ filmech (Madla zpívá Evropě).

Po absolvování pražské DAMU začínala u Jana Wericha v ABC, postupem času vystřídala angažmá v Městských divadlech pražských, na Vinohradech, v divadle Na Jezerce. Často spolupracovala s televizí, kde vytvořila nesmírně oblíbenou dvojici s Vladimírem Dvořákem, hrála v televarietě a v pořadech o vaření. Zvláštní kapitolu tvoří její účinkování v pořadech pro děti. Namluvila známé pohádkové postavičky Rákosníčka, v Pohádkách ovčí babičky, Broučcích, Pohádkách z mechu a kapradí je její hlas v nich naprosto typický – a nenapodobitelný. Pravidelně účinkovala ve Večerníčcích, kde namluvila 137 episod.

Vyjmenovávat tituly filmů, ve kterých účinkovala, by bylo nošením dříví do lesa. Za „Nesmrtelnou tetu“ a „Fany“ získala Českého lva. Její tvář bylo možno vidět i v oblíbených seriálech „F. L. Věk“, „Chalupáři“, „Cirkus Humberto“, „Četnické humoresky a v poslední době v detektivním seriálu „Ach, ty vraždy“.

Hrála postavy tragické i komické, heroiny, naivky, dámy i venkovské babky – všude byl její projev autentický a naprosto věrohodný.

Získala deset ocenění v kategorii hereček, v r. 2010 cenu Thalie za celoživotní mistrovství, v r. 2013 obdržela řád udělovaný při příležitosti státního svátku 28. října „Za zásluhy“!

Je tu určitě na místě připojit se k nesčetným gratulantům k jejímu životnímu jubileu, kterého se dožívá v plné tvůrčí síle.

Imperátor – Napoleon Buonaparte

Opět jedna z „velkých“ postav historie, která značně ovlivnila politické i sociální poměry v Evropě, otázkou zůstává, jestli jí také přinesla trochu lidského prostého štěstí. V každém případě však přechod zaostalého feudálního státu k sociálně i občansky nově strukturované společnosti byl úspěch.

Napoleon se narodil na Korsice, v jejím hlavním městě Ajacciu 15. srpna 1769 – jeho rodný dům je dnes možno navštívit a prohlédnout si tam původní zařízení i malé museum. Z Korsiky odešel do Francie, kde získával vzdělání na vojenských školách. Neměl to tak docela snadné, už v šestnácti letech musel po smrti svého otce převzít starost o rodinu. Jeho jméno je nedílně spjato s pojmem Velká francouzská revoluce, která v období 1789 – 1799 (doba od svolání generálních stavů Ludvíkem XVI. až do uchopení moci Napoleonem, kdy absolutní vláda byla nahrazena vládou republikánskou).

Do armády vstoupil jako podporučík. R. 1793 se zasloužil o dobytí Toulonu a byl povýšen na brigádního generála. Po potlačení rojalistického povstání v r. 1795 se stal divizním generálem – jeho vojenská kariéra pokračovala velice rychle. Roku 1796 ho direktorium poslalo do války s Rakouskem a pověřilo ho vedením vojska v Itálii. V r. 1799 následovalo ne právě úspěšné tažení do Egypta. Pak se zapojil do politiky, zúčastnil se převratu a stal se prvním ze tří vládnoucích konsulů. V r. 1800 získal doživotní funkci prvního konsula a r. 1804 prosadil své zvolení císařem. Byl dvakrát ženat – prvně s Josefinou de Beauharnais, podruhé s Marií Luisou, arcivévodkyní rakouskou.

Až do r. 1814 nepřetržitě válčil – byl cílevědomý, dokázal se rychle rozhodovat a posuzovat situaci, byl dostatečně bezohledný – ale vojáci ho milovali! Tažením do Ruska přecenil své síly, byl poražen a porážku dokončil tradiční ruský spojenec – zima! Se zbytkem decimovaného vojska se vrátil do Francie, ale byl přinucen abdikovat a byl poslán do vyhnanství na ostrov Elba v Toskánském souostroví, asi 11km od přístavu Piombino. Po pravdě řečeno, nic mu tam nechybělo, jeho výstavné sídlo s krásným rozhledem do kraje je položeno ve vnitrozemí nedaleko hlavního města ostrova Portoferraio. Ostrov je miniaturní – měří pouze 27 km na délku a 18km na šířku a nechybí mu žádná z přírodních krás – Napoleonovi tam však bylo těsno, uprchl, vrátil se do Francie, kde se k němu bez jediného výstřelu přidalo francouzské vojsko a umožnilo mu získat vládu na posledních sto dní. Francie se ovšem dostala do vojensko – politické izolace a Napoleon byl definitivně poražen v bitvě u Watterloo nedaleko belgického Bruselu.

Dnes je možno na místě bitvy navštívit malé museum, kde poslední noc spal velitel proti napoleonské koalici, vévoda z Wellingtonu a uměle navršený tzv. Lví pahorek (43 m vysoký, 520 na obvodu), odkud je možno přehlédnout celé bojiště. Na vrchol, k soše řvoucího lva obráceného k Francii, vede 226 schodů. Proti 72 tisícům Francouzů zde bojovalo 50 tisíc Prusů a 68 tisíců Angličanů .

Napoleon byl po porážce poslán do vyhnanství daleko od Evropy, na ostrov Sv. Heleny v jižním Atlantiku, kde 5. května 1821 zemřel. O tom, jestli jeho smrt byla přirozená, se stále diskutuje.

Za svého života svedl Napoleon kolem 60 bitev a ovlivnil vojenskou teorii i praxi vedení válek, jeho zásluhou bylo také vydání Občanského zákoníku v r. 1804. Tento zákoník se stal vzorem a navazují na něj i dnešní zákoníky.

„Žádná moc netrvá dlouho!“

(Ovidius)

„Moc není nikdy dostatečně pevná, je-li příliš velká!“

(Tacitus)

Rabindránath Thákur

Tak mi došlo, že psát o „velkých“ postavách typu Napoleona je velice snadné. Stačí najít data důležitých bitev a událostí a zasadit je do dobového kontextu. Daleko obtížnější je představit dílo další „velké“ osobnosti, tentokrát dílo básníka, prozaika, dramatika, hudebního skladatele, malíře, pedagoga a filosofa, jakým byl beze sporu indický básník Rabindránath Thákur hlásající sblížení a vzájemné porozumění Východu a Západu.

Narodil se v Joresanko, což je součást Kalkaty 7. května 1861 a na stejném místě, ve stejném domě (pouze o patro výš!) také 7. srpna 1941 zemřel.

Pocházel ze zámožné a vysoce intelektuální rodiny – jeho dědeček se zasloužil o zřízení vysoké lékařské školy v Kalkatě, otec byl známý reformátor a učenec, jeden z jeho bratrů byl filosof a básník, druhý hudebník a dramatik, sestra spisovatelka. Sám Thákur prý začal psát v osmi letech.

Studoval na vysokých školách v Indii, značně ho ovlivnila několikaměsíční cesta, kterou podnikl s otcem – při ní pokračoval ve svém vzdělání studiem angličtiny, sanskrtu, astronomie a historie. Další léta strávil při studiu v Anglii a r. 1880 se definitivně vrátil do Indie.

Léta 1890 – 1901 prožil na rodinných statcích v Bengálsku – věnoval se tam však také studiu místních legend a folkloru. Napsal tam 59 povídek z celkového počtu 84, byly vydány v třídílné sbírce r. 1912. Roku 1901 se odstěhoval na další rodinnou usedlost a založil tam „ashram“, to byla hindská poustevna, kde se mudrci mohli věnovat přemýšlení a studiu v přírodě. Součástí ašramu byl i tzv mandir – to je chrám s modlitebnou, experimentální škola, zahrady, háje stromů a knihovna.

Roku 1902 mu zemřela manželka (oženil se s ní jako desetiletou!) a v letech 1903 – 7 mu zemřely dvě děti.

V letech 1905 – 6 se stal vůdčí postavou v hnutí za zachování jednoty Bengálska, o které usilovali Britové, nakonec v r. 1947 k rozdělení stejně došlo vyčleněním Pakistánu. Rozešel se s národním kongresem, kterému vytykal, že v popředí jeho zájmu jsou politická práva a svobody, ale naprosto zanedbává problémy venkova. V r. 1913 obdržel, jak první člověk z Asie, Nobelovu cenu. Švédská akademie to odůvodnila těmito slovy: *„Básníková motivace zahrnuje v sobě úsilí o smíření dvou sfér, které jsou si značně vzdáleny, což je znakem současné epochy a co je jejím nejdůležitějším úkolem a problémem!“* Je nutno podotknout, že Thákur ovládal angličtinu jako svůj druhý rodný jazyk, některá svá díla psal v angličtině, jiná do angličtiny volně překládal, což, samozřejmě, přispělo k jejich rozšíření a čtivosti v Evropě i v Americe. V r. 1915 mu anglický král Jiří V. udělil titul rytíře, básník se ho však v r. 1919 vzdal na protest proti masakru, ve kterém britské jednotky zabily téměř 400 účastníků neozbrojené demonstrace. Procestoval více než 30 zemí, v letech 1921 a 26 navštívil i Prahu. Svoje anglicky pronesené přednášky vydával i knižně.

V roce 1921 založil „Institut pro zemědělskou obnovu“ jako alternativu s hnutím Mahatmá Gándhího, s kterým nesouhlasil. Boj proti používání a kupování cizího zboží neschvaloval, protože na venkově působil značné potíže. Dokázal, že se k jeho hnutí přidávali vědci a sponzoři z celého světa. Institut měl za úkol *„sloužit k osvobození vesnice z pout bezmocnosti a nevědomosti posílením znalostí!“*

Poslední léta jeho života byly poznamenány nemocí, ale právě v této době napsal svoje nejlepší básně, ve kterých se zamýšlel nad smyslem života. Zemřel r. 1941.

V postavě a díle Rabindránath Thákura byla dovršena kulturní indická renesance. I při zachování tisíciletého kulturního odkazu země pomohla zasadit indickou literaturu do světového kontextu. Napsal 200 knih veršů, 12 povídkových souborů, četné eseje a cestopisné črty, větší část i sám přeložil do angličtiny. Jeho dílo má humanistický

charakter, dvě jeho písně se používají jako státní hymny – „Mé zlaté Bengálsko“ z r. 1906 je hymnou Bangladéše, „Jsi vládce myslí všeho lidu“ z r. 1911 hymnou Indie.

„Ničeho nelituji!“

Prohlásil před Norimberským soudem s válečnými zločiny člověk, který se aktivně zúčastnil budování třetí říše, zřizování koncentračních táborů a podepsal tzv. Norimberské zákony.

Jmenoval se *Rudolf Hess* a byl synem bavorského obchodníka. Narodil se 26. dubna 1894 v Alexandrii v Egyptě, kde tehdy jeho rodina žila. Navštěvoval tam německou protestantskou školu a po návratu rodiny do Německa internátní školu v Godesbergu. Otec z něj chtěl mít obchodníka a tak ho poslal na zkušenou do Švýcarska, po třech letech převzal otcův podnik.

Hned po začátku první světové války vstoupil do armády jako dobrovolník. Bojoval na západní frontě, zúčastnil se bitvy u Ypres, v listopadu 1914 byl přidělen k 1. pěšímu pluku u Arassu – po ní obdržel železný kříž druhé třídy. V červnu 1916 byl zraněn u Verdunu, ale stačil se vrátit na frontu ještě než veronská bitva v prosinci 1916 skončila. Byl pak převelen do Rumunska, těžce zraněn, převezen do Německa na rekonvalescenci. Toužil se stát pilotem, r. 1917 prodělal v Mnichově pilotní výcvik, který dokončil těsně před koncem války, takže se v ní už jako pilot nemohl uplatnit.

V období mezi válkami studoval na univerzitě v Mnichově, stal se členem společnosti Thule a pak NSDAP. Za účast na prvním puči byl odsouzen na 7 a půl měsíce do vězení, kde sdílel společnou celu s Adolfem Hitlerem. Stal se jeho osobním sekretářem, jako písař byl dokonce spolutvůrcem Hitlerovy stěžejní „knihy“ *Mein Kampf*. To mu zajistilo rychlý postup v nacistické hierarchii, vrcholu dosáhl v době počátků druhé světové války. Od r. 1938 byl členem tajné vládní rady, v roce 1939 se stal ministerským radou říšské obrany a byl jmenován Hitlerovým druhým nástupcem (prvním byl Goring). V této době ho v oblibě u Vůdce začal předbíhat Martin Borman.

Hess byl odpůrcem války s Velkou Británií, snažil se o mírové jednání. Šel tak daleko, že 10. května r. 1941 tajně odletěl do Británie vyjednávat s králem Jiřím V. příměří. Podařilo se mu odletět z Německa a nad Skotskem vyskočit na padáku z letadla. Ke králi se ovšem vůbec nedostal. Do konce války byl internován v Anglii, což chtěl vyřešit sebevraždou, ale skok z prvního patra obvykle smrtí nekončí.

V Norimberském procesu byl odsouzen k doživotí, nepomohlo mu ani předstírání duševní poruchy. Jako jediný z obžalovaných si trest skutečně odseděl, zemřel až r. 1987 v 93 letech.

Jeho smrt je ovšem obestřena tajemstvím, které zatím nebylo dostatečně vysvětleno. Spáchal totiž sebevraždu oběšením na elektrické šňůře umístěné v zahradním altánu, který tam byl postaven den před touto událostí. Sebevražda je však nepravděpodobná, Hessovi bylo 93 roků, byl postižen artritidou a měl omezenou pohyblivost. Teorii o způsobu jeho smrti je několik – zásah třetích osob, Angličanů, kteří k němu měli přístup. Proč však až po tolika letech někdo vraždil nemohoucího starce? Podle jedné z teorií je důvodem obava, že by mohl prozradit skutečnou událost tak, jak se skutečně stala – ale proč právě až v r. 1987? Podle jedné z teorií však v žaláři vůbec neseděl Hess, ale jeho dvojník! Lékař, který ho prohlížel, prý nenašel stopu žádného z poranění, která na frontě utrpěl. Podivné, že?

V žádném případě ho však nemůžeme litovat, zemřel tak, jak žil a jak si zasloužil! Všichni souzení a odsouzení museli pikat za viny, které jim byly prokázány jako „zločiny proti lidskosti!“, Rudolf Hess nebyl výjimkou! U jeho hrobu se scházeli neonacisté a tak byl r. 2011 exhumován, zpopelněn a popel byl rozsypan do moře.

Začátky letectví u nás

Jsou nedílně spjaty se jménem **Ing. Jana Kašpara**. Narodil se 20. května 1883 v Pardubicích a zemřel 2. března 1927. Po studiu na pardubické reálce se stal posluchačem ČVÚT v Praze, obor strojní. Ve studiu pokračoval v Německu. Po návratu domů pracoval v Mladé Boleslavi u firmy Laurin a Klement, ale pak se vrátil do Pardubic s úmyslem věnovat se aviatice.

První stroj typu Blériot si přivezl z Francie, ale měl s ním potíže, proto se pokusil o stavbu vlastního motoru. Pak použil motor Anzani z Itálie. 16. dubna 1920 se podařil první vzlet u nás na letišti v Pardubicích. Ten den vzlétl třikrát a celková doba pobytu ve vzduchu byla 14, 30 minut. Složil pilotní zkoušky, provozoval leteckou školu.

20. listopadu 1918 se hlásil do Leteckého sboru našeho letectva, byl přijat, ale do válečných akcí už neměl čas zasáhnout. 24. února 1919 byl přeložen do „neaktivity“ a propuštěn na trvalou dovolenou.

13. května 1911 uskutečnil první dálkový let na trati Pardubice – Praha. Přelet mu umožnilo letadlo typu JK systém Blériot. Tento stroj je dnes možno vidět v Národním technickém muzeu.

Básník – buřič

Viktor Dyk. Narodil se 31. prosince 1877 a zemřel 14. května 1931. Při koupání v Jaderském moři u ostrova Lopud ho ranila mrtvice a utopil se.

Byl básníkem, dramatikem, prozaikem, publicistou a nacionalistickým politikem, představitelem tzv. generace anarchistických buřičů. Později byl orientován silně nacionalisticky.

Studoval na pražském gymnasiu v Žitné ulici, kde byl jeho profesorem Alois Jirásek. Pokračoval pak ve studiu na Právnické fakultě, kterou sice dokončil, ale právní praxi nikdy neprovozoval. Stal se novinářem a spisovatelem, je znám jako redaktor časopisu Lumír a Samostatnost. Aktivně se zúčastnil protirakouského odboje, za což byl v letech 1916 – 17 vězněn ve Vídni. Byl členem Právně pokrokové strany, později stál u zrodu České národní demokracie, za kterou také r. 1920 získal poslanecké křeslo v Národním shromáždění, od roku 1925 až do své smrti byl senátorem. Orientován byl silně pravicově a byl známým odpůrcem tzv. politiky Hradu a tedy i našich prvních dvou prezidentů. Jeho velkým koníčkem byly šachy, byl členem Československého spolku šachového.

Jeho literární dílo vyniká stručným až úsečným vyjadřováním, používal pravidelný rytmičtý a melodický verš. V rámci tohoto stručného článku není možno jmenovat všechny tituly jeho prací. Takže pouze namátkou „Krysař“, „Zmoudření dona Quichota“, „Ondřej a drak“, „Milá sedmi loupežníků“, „Buřiči a smíření“, „Devátá vlna“, „Síla života“ a „Tichý dům“. Je také autorem libreta Janáčkovy opery „Výlety pana Broučka“ podle Svatopluka Čecha. Angažoval se i v politické literatuře – „Ad usum, pane presidente“, neboli „O národním státu“.

Známé a právem často citované jsou verše „*Vlast matka volá syna...Opustíš -li mne nezahynu, opustíš - li mne zahyneš!*“, přímo prorocky znějí slova básně „*Píseň noci 29. října*“, tedy první noci svobodného Československa. Varují – „*nezapomeňte na svých otců bludy, nezapomeňte bésů v nás!*“ Báseň končí výzvou: „*Poslyšte výkřik z básníkovy hrdla, boj teprve nám nastává! Boj se sebou, se všemi zlými pudy, se sobectvím....*“

Neměli bychom si to dnes recitovat každý den, než zase vklouzneme do denní rutiny?!

Krasobruslařka

Jmenovala se *Ája (Alena) Vrzáňová*, narodila se 16. května 1931 v Praze. V letech 1947 – 1950 byla čtyřikrát mistryní republiky, roku 1950 vyhrála mistrovství Evropy a roku 1949 a 1950 dokonce mistrovství světa. Bruslila od mládí, po válce měla možnost trénovat u slavného trenéra Gerschwillera.

Měla ovšem smůlu, protože žila ve špatné době. Na přání svých rodičů se rozhodla a po ME v Londýně požádala o politický asyl. Z Anglie se dostala do USA, kde 16 let vystupovala jako profesionální krasobruslařka v Ice Follies a Ice capades. V roce 1969 se provdala za Američana českého původu Pavla Steindlera. Po ukončení bruslení v ledové revue se přidala k jeho úspěšnému podnikání v gastronomii a pohostinství.

Domů přijela prvně po dlouhých letech až po roce 1989. 28. října 2004 jí prezident republiky udělil vysoké vyznamenání – řád „Za zásluhy“ 2. stupně, v roce 2009 byla v Los Angeles zapsána jako první česká krasobruslařka do „Síně slávy“ a doma se stala sportovní legendou.

Zemřela 30. července 2015 v USA.

Betlemská kaple

Najdete ji na Starém městě pražském a je zasvěcena betlémským nevinátkům. Zakládací listina byla dána Hanušem z Muhlheimu a Janem Křížem 24. května 1391. Původně nebyl její prostor určen k pravidelným bohoslužbám (chyběl na př. presbytář), ale měla sloužit výhradně ke kázání v mateřském jazyce, tedy česky.

Stavební práce trvaly od r. 1391 do r. 1394. Kázali zde husitští kněží, především Jan Hus, který byl od 14. března 1402 zároveň správcem kaple. V létech 1409 – 10 byl rektorem univerzity, takže v povědomí lidí byla kaple s univerzitou spojována. Roku 1391 zde byli pohřbeni „tři mládenci“ – Martin, Jan a Stašek, popravení za účast v bouřích proti prodeji odpustků. Na Husova kázání v Betlému chodila nejen celá Praha, ale pravidelně také královna Žofie, druhá manželka Václava IV.

Sám Hus zde kázal naposled v únoru 1413.

V pozdním středověku sloužila jako farní kostel, r. 1521 zde kázal Tomáš Munster. Po vydání Rudolfova majestátu 9. července 1609, který zaručoval náboženskou svobodu a zároveň potvrzoval Českou konfesi, kterou Čechům slíbil už jeho otec Maxmilián II. bohužel, pouze ústně, správu kaple převzala Jednota bratrská. Po porážce českého stavovského povstání v r. 1620 Ferdinand II. Rudolfovu majestát zničil a katolictví se opět stalo jedině povoleným náboženstvím. Kapli r. 1622 odevzdal Tovaryšstvu Ježíšovu – jezuitům! Postupně zde vznikl jezuitský seminář Sv. Václava. Roku 1773 však byl jezuitský řád zrušen. Kaple byla dál používána jako kostel, ale postupně chátrala a v r. 1786 byla částečně zbořena, na jejím místě pak vznikl sklad dřeva a pak třípatrový činžovní dům. Zachovala se pouze torza obvodových zdí.

V roce 1915 se o zbytky stavby začal zajímat historik, architekt Alois Kubíček. Zjistil, že staré původní zdivo sahalo až do druhého patra činžovního domu a objevil zbytky obložení gotického okna. Po únoru 1948 se o obnovu historické památky staral Zdeněk Nejedlý. Rekonstrukcí byl pověřen projektant architekt Jaroslav Frágner – smyslem rekonstrukce bylo obnovení husitské památky, probíhala v letech 1950 – 52.

Od r. 1987 byla svěřena ČVÚT, které, společně s Vysokou školou chemicko – technologickou a Univerzitou Jana Amose Komenského, ji používají při konání významných akcí, třeba při imatrikulaci, nebo jmenování nových profesorů. Konají se zde také ekumenické bohoslužby.

Kaple nikdy neměla varhany, v současnosti se konají sbírky na jejich zakoupení.

„Kterýpak Čech by hudbu neměl rád...?“

Tato slova sice patří žaláři Benešovi z opery Bedřicha Smetany Dalibor, ale my zde dnes budeme mluvit o dalším hudebním geniovi české hudby – možná méně známé, ale velmi důležité osobnosti. Její jméno zní *Josef Bohuslav Foerster*.

Narodil se 30. prosince 1859 v ryze intelektuální, hudebně orientované rodině s kantorskou tradicí. Vyrůstal v harmonickém prostředí a dostalo se mu vynikajícího vzdělání všeobecného i hudebního. Celý život ho provázela zájem o literaturu a malířství, obdivoval dílo Josefa Václava Sládka. V roce 1879 se definitivně rozhodl pro hudební dráhu a vstoupil na varhanickou školu, kterou po třech letech úspěšně absolvoval. Stal se pak varhaníkem v chrámu sv. Vojtěcha a později u Panny Marie Sněžné. Byl také hudebním referentem Národních listů, kde hojně propagoval dílo B. Smetany, ale bojoval zároveň proti verismu a operetě na scéně ND v Praze.

Roku 1888 se oženil s vynikající a obdivovanou pěvkyní Betty Lautererovou, což ovlivnilo jeho následující dlouhý pobyt v cizině. Následoval totiž svou ženu do míst jejího angažmá. A tak strávil roky 1893 až 1903 v Hamburku. Věnoval se zde různým hudebním žánrům, ale také pedagogické činnosti (tři roky učil hru na klavír na místní konservatoři) a činnosti žurnalistické. V Hamburku se také setkal s Gustavem Mahlerem, se kterým uzavřel přátelství. V této době zaujímá přední místo v jeho tvorbě žánr písňový. („Písně jarní a podzimní“, „Láska“), ale také do tohoto období patří jeho III. symfonie, orchestrální suita „Cyrano de Bergerac“, opera „Eva“ a „Devět mužských sborů“.

Po Hamburku následovala Vídeň, kde Betty získala další angažmá. Tady se Foerster věnoval pedagogické činnosti na Universitat für Music und darstellende Kunst Wien, žurnalistice a kompozici. Jeho popularita vzrůstala, je třeba podotknout, že tomu hodně napomohlo úsilí Zdeňka Nejedlého a Oskara Nedbala. Roku 1912 byl zvolen starostou Pěvecké župy Vídeňské, stal se čestným členem spolku Lumír. Spolupracoval s tradičně početnou českou menšinou ve Vídni pořádáním přednášek o hudbě. S Vídní je také spjata jeho vrcholné tvůrčí období – IV. symfonie, symfonické básně „Legenda o štěstí“, „Jaro a touha“, III. smyčcový kvartet, opery „Jessika“ a „Nepřemožení“, písňové cykly a sborové kompozice („Mrtvým bratřím“).

Do Prahy se vrací až po vzniku republiky roku 1918. Neměl to tak docela lehké, vzhledem k jeho dlouhé nepřítomnosti doma, byl často zpochybňován národní charakter jeho hudby, obecně známá a uznávaná byla především jeho písňová tvorba. Spontánně však také vznikala skupina nadšenců (Jeremiáš, Ostrčil) propagující jeho dílo. Roku 1919 vznikla tzv. Foersterova společnost, jejímž posláním byla především nakladatelská činnost. A tak byl uspořádán, při příležitosti jeho sedmdesátých narozenin, cyklus pěti koncertů, ve kterých byly zařazeny skladby různého žánru a Otakar Ostrčil uspořádal v Národním divadle cyklus Foersterových oper. Sám Foerster pokračoval i v Praze ve své pedagogické činnosti na pražské konservatoři, kde se dokonce stal třikrát jejím rektorem. Přednášel i na Filosofické fakultě UK, tam mu byl 27. listopadu 1919 udělen čestný doktorát. V květnu 1931 byl zvolen prezidentem České akademie věd a umění, v této funkci vytrval až do roku 1939. 23. listopadu 1945 byl jako první hudebník jmenován národním umělcem.

Složil asi 100 pěveckých sborů – dodnes jsou velmi oblíbené, bohužel, snad právě proto se tak trochu zapomíná na jeho další díla.

Ve svých 80. letech odešel do soukromí a věnoval se pak pouze kompozici.

Ve své tvorbě vycházel z tvorby českých klasiků (Smetana, Dvořák, Fibich) a navazoval na ni. Blízký mu byl také Petr Iljič Čajkovský a Robert Schumann. Jeho dílo se sice už řadí k moderně, ale jeho pojetí je více méně tradiční. Projevoval se vždy jako lyrik a

subjektivistu, jeho dílo se vyznačuje hlubokou meditací a duchovním rozměrem i vztahem k varhanní kompozici. Náměty a texty jeho děl vycházejí často z české i světové literatury, což je, vzhledem k jeho zájmu o literaturu a hlavně poesii, vlastně pochopitelné.

Foerter byl vždy intelektuálním myslitelským typem, což po roce 1948 nebylo právě žádané.

V současnosti se každým rokem pořádá festival pěveckých sborů „Foesterovy Osenice“. (Osenice jsou částí obce Dětenice v okrese Jičín, odkud pochází Foersterův hudební rod).

Panna Orleánská

Francouzská národní hrdinka *Jana nebo Johanka z Arku, Jeanne d'Arc*.

Narodila se 6. ledna 1412 v zámožné selské rodině, od mládí prohlašovala, že slyší hlasy a měla vidění, ve kterých mluvila s anděly a světcí, kteří určovali její další konání.

Žila v době stoleté války, která se nevyvíjela pro Francii úspěšně. Angličané zvítězili v bitvě u Azincourtu, vylodili se ve Francii a ovládli celý její sever. Roku 1420 byla podepsána smlouva, podle které po smrti francouzského krále Karla VI., dědické nároky na francouzskou korunu mají přejít na anglický rod Lancasterů, úplně byly opominuty oprávněné nároky dauphina Karla. Ten zbaběle ustoupil do pozadí a vzdal se iniciativy. Lidový odpor proti Anglii však vzrůstal, anglické vojsko nezadržitelně postupovalo směrem na Orléans.

Jana se cítila vyvolenou zachránit Francii. Modlila se a přijela za Karlem VII. do Chinonu, aby ho přinutila k akci. Podařilo se jí přesvědčit ho. Postavila se do čela malého vojska a od května do července vedla úspěšný odpor proti Angličanům. Postupně získávala zpět francouzské území, porazila Angličany u Petay, dostala se až k Remeši, kde bývali v místní katedrále odedávna korunováni francouzští králové. Získala rozhodující převahu nad anglickým vojskem a 17. července 1429 se zde konala slavná korunovace Karla VII. Netrvalo však dlouho a Karel se začal obávat její rostoucí popularity a autority. Proto když v září 1430 zaútočila na Paříž, nechal ji prostě na holičkách. 23. května 1431 byla spojenci Angličanů Burgundány zajata u Compiègne a postavena před soud jako čarodějnice spojená s ďáblem. V Rouenu se pak konal velký proces vedený francouzským biskupem Petrem Couchonem – byla odsouzena a 30. května upálena na náměstí Vieux Marché (Starý trh) v Rouenu. Zajímavé je, že však katolickou církví nebyla exkomunikována.

Když si tak Karel zajistil vládu nad Francií a Jana už mu nebyla nebezpečná, požádal o obnovení jejího procesu a rozsudek soudu prohlásil za justiční omyl. Francouzský lid vždy Johanku miloval a vážil si jí. V Rouenu je možno navštívit místa, kde se konal soud i kde byla Jana upálena.

18. dubna 1909 papež Pius X. prohlásil Janu za blahoslavenou a 16. května 1920 papež Benedikt XV. za svatou. Je považována za spolu patronku Francie.

Její osud a hrdinství inspiroval celou řadu umělců. Pro zajímavost můžeme jmenovat Voltaira a jeho „Pannu“, Fr. Schillera „Pannu orleánskou“, „Svatou Janu“ G. B. Shawa a „Skřivánka“ Jeana Anouilha. K Janě se vraceli i renomovaní hudební skladatelé – G. Verdi, P. I. Čajkovský, A. Honnegger a její osud byl, docela pochopitelně, i přitažlivým filmovým námětem.

Jinak je však Johančin osud ukázkou, jak svět odplácí!

„Kdo mají na vládě podíl, těm nedá se důvěra žádná, sám chce panovat vladař!“
(Lucanus)

Svědkové národní minulosti

Pomníky války i míru

Na území Evropy jich najdete spoustu – některé známé a jiné téměř zopomenuté. Připomínají události z různých dob – vždy však stojí za návštěvu a zamyšlení!

Prvním mírovým památníkem na půdě Evropy je

Mohyla míru u Slavkova

Stojí na Pracném kopci a tvoří dominantu celé rovinaté oblasti nedaleko Slavkova. Je kulturní památkou České republiky, vznikla mezi léty 1910 – 12 na popud vlasteneckého kněze a pedagoga Aloise Slováka. Je naprosto nepřehlédnutelným pomníkem tzv. „bitvy tří císařů“, ve které Napoleon Bonaparte zvítězil nad Rusy a Rakušany.

Architektem secesního památníku dosahujícího výšky 26 metrů byl známý Josef Fanta, umělecko – řemeslné prvky jsou prací Franty Anýže a sochařské dílo vytvořil sochař Čeněk Vosmík. Otevření památníku bylo plánováno na rok 1914, ale tyto plány zmařila první světová válka, takže se tak stalo až v r. 1923. Tvar stavby symbolizuje staroslovanskou mohylu, štítonoši v rozích stavby jsou symbolem tří zúčastněných armád a Moravy, na jejímž území se bitva konala. Uvnitř objektu je kaple s oltářem a vynikající a zajímavou akustikou, pod její podlahou je osarium – kostnice obsahující zbytky ostatků z bojiště. V nedalekém objektu Musea Brněnska si můžete prohlédnout expozici slavné bitvy.

Před několika lety mne tu provázal bratr Netolický z Telnice u Brna. Bylo to na podzim, svítilo slunce a kraj byl pocukrován tenkou vrstvičkou čerstvého sněhu – dýchal tichou krásou – jen těžko si člověk představil, že zde kdysi řinčely zbraně.

Vojenský hřbitov u Adinkerke

Najdete ho v Belgii v provincii Západní Flandry v blízkosti stejnojmenné vesnice, poblíž De Panne. Je to asi 20 km od daleko známějšího Dunkerku. Leží zde 168 vojáků Commonwealthu z první a 55 z druhé světové války, 142 vojáků z dalších zemí, z toho 40 příslušníků Československé samostatné obrněné brigády, kteří zde bojovali od podzimu 1944 do jara 1945 a zúčastnili se obléhání Dunkerku. Jejich hroby jsou označeny čs. státním znakem – většina z nich nepřežila útok na město 5. listopadu 1944.

Správou pomníku byla pověřena Komise britského společenství pro válečné hroby. Od r. 1970 se zde každým rokem koncem měsíce května pořádají vzpomínkové průvody veteránů.

Památník vyhlazení Lidic a Ležáků

Dvě české obce, které vešly do dějin, stejně jako ty další, třeba nejmenované, ve Francii, na Ukrajině a v dalších zemích, kde řádily hitlerovské armády.

Opakovat zde smutnou historii Lidic a Ležáků určitě není třeba – jsou mementem v duši národa a výstrahou před lidskou krutostí, fanatismem a tím, co můžeme směle nazvat „nelidskostí“. Připomínají nám všem, co už nikdy nesmíme dopustit.

Dnešní památník v Lidicích byl zřízen r. 1962 v době dvacátého výročí lidické tragedie. Stojí kousek nad bývalou obcí, má kruhovitý tvar a v jeho ochozech je - roku 2004 – zrekonstruované muzeum. Snad nejpůsobivější a nejotřesnější součástí celého areálu je sousoší Marie Chytilové zobrazující 82 dětských postav, těch, které zahynuly v Chelmnu. V místech, kde původní Lidice stávaly najdete zbytky některých zdí a

chalup, které přestály čas a jsou dodnes svědem zvěrstev, které zde byly páčány. U zbytků zdi bývalého Horákova statku, kde byli zastřeleni lidičtí muži a chlapci, najdete sochu truchlící ženy Bedřicha Stefana. Součástí areálu jsou i zbytky kostela sv. Martina, socha ženy chránící si obličej před plameny od Karla Lidického a a růžový sad.

Pod stejnou správou je dnes i pietní území Ležáky, kde došlo k obdobné tragedii asi o 14 dní později, konkrétně 24. června. Ležáky jsou malá obec v okrese Chrudim mezi obcemi Mířetice a Vrbatův Kostelec. Lidé se zde živilí těžkou prací – muži většinou lámali kámen, ženy si přivydělávaly vyšíváním. Jiří Potůček, člen skupiny Silver A odtud vysílal své zprávy do Londýna. Dnes si zde můžete prohlédnout malé muzeum, galerii a tzv. Lom mučedníků. Dalším objektem tohoto pietního území je i zámek v nedalekých Pardubicích, kde byly oběti z Ležáků popraveny.

Na druhé straně Evropy – památník Royal Oak

Royale Oak je jméno jedné z pěti bitevních lodí typu Revenge postavených na sklonku I. světové války. Byla sice spuštěna na vodu již v r. 1914, ale dokončena byla teprve o dva roky později, tedy r. 1916. První bojové postavení zaujmula u břehů Jutska na Skageraku, pak byla převelena do Středomoří a na hlídkové postavení u břehů Pyrenejského poloostrova. Po válce byla kompletně opravena, zmodernizována a přezbrojena, to však nic nemění na tom, že na začátku druhé světové války byla lodí zastaralou a pomalou.

14. října 1939 pokojně kotvila na britské základně ve Scapa Flow, kde byla napadena německou ponorkou a - po zásahu třemi torpédy - se potopila. Proniknout do dobře chráněné britské základny se podařilo německé ponorce U 47, pod vedením Gunthera Priena, ten se pak stal v Německu rázem národním hrdinou a obdržel dokonce jedno z nejvyšších vyznamenání - rytířský kříž.

Posádka Royal Oak čítala 1234 mužů, z tohoto počtu 833 mužů zahynulo. Royal Oak byla první lodí, o které Royal Navy přišla. Po pravdě řečeno ji to příliš nepoškodilo, ale tragedie této lodi a její posádky měla neuvěřitelný dopad na zvýšení morálky celé země. Vrak lodi, která se obrátila téměř kýlem vzhůru, leží v hloubce asi 30 metrů, nejvýše položená část lodi je pouze asi 5m pod mořskou hladinou.

Potopená loď je považována za národní památník a - každoročně při výročí jejího potopení – pokládají potápěči na její trup upomínku na válečnou tragedii a na muže, kteří při ní přišli o život.

Pomník operace Anthropoid v Praze

Stojí v místech, kde parašutisté Jan Kubiš a Josef Gabčík „spáchali“ atentát na říšského protektora Reinharda Heydricha. Místo najdete u autobusové zastávky, v blízkosti křižovatky Vychovatelna, u sjezdu ze Zenklovy ulice do ulice V Holešovičkách.

Na památník byla vypsána umělecká soutěž, vyhráli ji David Moješčík a Michal Šmeral, architekti Jiří Gulbiš a Miroslava Tůmová. Základní kámen byl položen 27. května 2008, ale odhalen byl až 7. května 2009 v 10, 35 hodin – přesně 67 roků po atentátu.

Památník je tvořen temně červeným ocelovým sloupem, trojbokým hranolem a stojí na podstavci připomínající klín statní vlyky. Na vrcholu stojí tři postavy s roztaženými pažemi, dvě mají na hlavách helmy – takže symbolizují zahraniční odboj – výsadkáře, jedna má na hlavě kloubouk, což má být odkaz na bojovníky z domácího civilního obyvatelstva.

Následky atentátu pro civilní obyvatelstvo doma i ve frontových oblastech byly katastrofální, ale pro zahraniční politiku sloužil atentát jako odkaz na nekompromisní postoj českého lidu a jeho boj za svobodu a samostatnost.

Jeruzalem – památník Jad Vašem

Je dokonale po stránce architektonické - historické dokumenty, fotodokumentace, různá svědectví, uspořádání a přehlednost faktů je moderní a naprosto přehledné, budovy se střídají se zelení stromů, které zde byly zasazeny těmi, kteří získali titul „Spravedlivý mezi národy“. Je tu klid na rozjímání a vzpomínání, dalo by se říci, že tu je krásně. Ve skutečnosti je celý památník při vši své dokonalosti strašný – připomíná totiž jedno z největších zvěstev, které historie lidského rodu zaznamenala – genocidu šesti milionů občanů světa židovského náboženství.

Památník Jad Vašem byl založen Knesetem, tedy izraelským parlamentem v r. 1953. Je vybudován na západním svahu „Hory pamatování“ – Har ha-Zikaron, v tzv. Jeruzalémském lese, v 804 metrech nadmořské výšky. Jeho jméno je snad odvozeno od citace z Izaiáše: „Jméno věčné dáno jim, které nebude vyhlazeno“. Obdobný význam má i výklad z Talmudu – „věčné zachování jména“. Posláním památníku je dokumentace historie židovského národa v období holokaustu, hebrejsky šoa.

Tragedie židovského národa v době hitlerovské vlády v Německu neměla v minulosti obdoby. 6 milionů lidí bylo bez milosti a bez jakéhokoli rozumného důvodu povražděno, umučeno, popraveno, nebo zemřelo hladu.

V března 1963 byla nejvyšším izraelským soudem zřízena komise, která udělovala titul „Spravedlivý mezi národy“ těm, kteří v dobách nejtěžších podle svých sil pomáhali. Součástí památníku je nejobsáhlejší archiv na světě.. Obsahuje 62 milionů dokumentů, 267 tisíc fotografií a několik tisíc dobových filmů. V knihovně je uloženo 86 tisíc knih a 4 tisíce periodik týkajících se holokaustu. Jsou psány v nejrůznějších světových jazycích.

Od března 2005 je otevřeno Muzeum historie holokaustu, které zaujímá obrovskou rozlohu a částečně je umístěno pod zemí. Další část památníku tvoří Muzeum umění holokaustu, to soustřeďuje umění, které v době holokaustu vzniklo, nebo je jeho tematikou. Ve Dvoraně jmen jsou umístěny symbolické náhrobní kameny, připomínající jednotlivé osudy a svědectví.

V centru památníku je umístěna Hal of Remembrance – Pamětní dvorana. Budova připomíná krematorium, ve velké dvoraně plane věčný oheň a na zemi jsou desky se jmény jednotlivých vyhlazovacích táborů. V kapli pod hlavní halou je krypta s popelem obětí. V „Údolí komunit“ na ploše asi 21 hektarů jsou na skalách vyryta jména více než 5000 obcí, kde kdysi žily židovské komunity. Asi 2 tisíce stromů je vysázeno rukama „Spravedlivých“ v Aleji a zahradě spravedlivých – na zdi jsou uvedena jejich jména.

V době mého pobytu v Izraeli jsme ještě nemohli vidět Památník deportovaných, který představují železniční koleje vybíhající nad skalnaté údolí s dobytčím vagonem Německé říšské dráhy – symbol transportů smrti.

Největším dojmem na mne zapůsobil Památník dětí – září v něm miliony světél na paměť jednoho a půl milionu těch nejnevinnějších a nejbezmocnějších – dětí. Vchází se tam do podzemí po šikmé, neosvětlené rampě – pak se otevře obrovský prázdný prostor, ozářený pouze mihotavými plaménky svící (ve skutečnosti je jich pouze několik, a ten neuvěřitelný světelný obraz je vyvořen množstvím různě situovaných zrcadel) Je tu naprosté ticho, které monotónně přerušuje tichý hlas čtoucí jména zavražděných dětí z celého světa – Vilém Silberstein, Austria, Joachym Roubiczek, Czechoslovakia, Maria Weber, Deutschland, René Villard, France....

Opouštíte sluncem zalitý památník uprostřed zelených zahrad – mluvit se vám moc nechce. Možná, že se i trochu stydíte za to, že i vy patříte mezi dvounohé rozumné tvory, kteří se hrdě nazývají člověkem, protože tyhle vzpomínky a památky mají s lidskostí jen pramálo společného. Někteří se budou ptát, jak tohle všechno mohl Bůh připustit. Jenže to nebyl Bůh, ale člověk.

Mohyla míru u Slavkova

Hřbitov v Adinkerke

Bitevní loď Royal Oak

Ležáky

Jad Vašem

Lidice

Zprávy z žup a jednot

Je třeba jednat!

Dopis župy Ještědské

Starostka ČOS, sestra Hana Moučková,
Předsednictvo ČOS

Na včerejší schůzi předsednictva župy jsme se rozhodli informovat sestru starostku i předsednictvo ČOS a postoji členů naší župy k návrhu pana Kejvala a ČOV na změnu české národní hymny „Kde domov můj“.

S tímto návrhem naprosto nesouhlasíme a považujeme ho za nesmyslný útok na symboly republiky, které se osvědčily, jsou součástí naší národní tradice a jsou občany České republiky uznávány a milovány. Důvody a návrh pana Kejvala považujeme za naprosto nepřijatelné a v dnešní době i nebezpečné.

Žádáme proto nejvyšší představitele ČOS, aby se bezvýhradně a veřejně postavili proti tomuto návrhu.

Píseň „Kde domov můj“ symbolizuje vztah našich občanů k této zemi, ke které má dnešní Česká obec sokolská své povinnosti dané historií českého novodobého státu, jehož stoleté výročí právě letos slavíme.

Zároveň ubezpečujeme vedení ČOS o své víře ve zdravý rozum občanů republiky a věříme, že Sokol, jako organizace se postaví naprosto jednoznačně za požadavek zachování národních symbolů, které národ vedly a posilovaly nejen v dobách klidu a míru, ale i v dobách nejtěžších.

Jménem předsednictva o členstva sokolské župy Ještědské

Šárka Jursová

Jarina Žitná

Vít Prokop

Táňa Pokorná

úřadující místostarostka

náčelnice

náčelník

jednatelka

Dopis župy Barákovy

Starostka ČOS Ing. Hana Moučková

Předsednictvo ČOS

Česká obec sokolská – Tyršův dům

Předsednictvo župy Barákova se na svém zasedání 3. 4. 2018 seznámilo s dopisem župy Ještědské, s kterým se plně ztotožňuje a vidí naléhavost rychlého jednání v této věci. Hymna je státním symbolem, nelze s ní zacházet jako se sportovní znělkou. Není hrána jen při sportovních příležitostech. V letošním významném roce republiky by bylo ostudou našeho spolku být jen uvažovat o návrhu pana Kejvala a České unie sportu. Nepovažujeme za smysluplné mít druhou sloku státní hymny, (navíc Český olympijský výbor omezuje hymnu na 75 vteřin, které je nutno dodržet). Nemusíme též nutně následovat země např. Rakousko, Kanadu či Německo, které ke své hymně přistupují zřejmě s jiným cítěním, než my, Češi.

Ve vyjádření v tisku 28. 3. 2018 k nové verzi státní hymny bylo řečeno:

Iniciátorem nových variant hymny je Český olympijský výbor (ČOV). „Naším cílem není měnit zákon nebo někomu něco nařizovat. Chceme otevřít diskusi, přijít s novým pohledem na věc. Při sportu se přece hymna hraje jednoznačně nejčastěji,“ řekl předseda ČOV Jiří Kejval.

My, členové České obce sokolské, činovníci sokolské župy Barákovy, považujeme za naprosto nepotřebné a zbytečné takou diskusi otevírat. Žádáme P ČOS a Výbor ČOS o zvážení důležitosti postoje České obce sokolské za zachování státní hymny, našeho státního symbolu, v neměnné podobě a veřejné vyjádření svého postoje jak v tisku tak mediích.

S pozdravem Nazdar

Jan Firbas – starosta župy Barákovy

Ing. Hana Dobrovodská – 1. místostarostka župy Barákovy

Otázka návrhu na změnu hymny České republiky byla projednána na jarním sboru náčelníků a náčelnic, stejně jako na jarním zasedání vzdělavatelů – v obou případech jsme se jednoznačně vyjádřili pro odmítnutí návrhu pana Kejvala a ČOV a postavili se za zachování symbolu, který provází náš národ dlouhé roky!

Naše negativní vyjádření bylo zahrnuto písemně do usnesení obou programových útvarů ČOS.

Pro informaci ještě uvádím článek br. O. Macha ze Sokola Prosek!

Jarina Žitná

Symboly státu a národa

Výňatek z Ústavy České republiky, článek 14:

Státními symboly České republiky jsou velký a malý státní znak, státní barvy, státní vlajka, vlajka prezidenta republiky, státní pečeť a státní hymna.

Státní symboly a jejich používání upraví zákon.

Tradiční symboly českého státu, které nejsou zakotveny v ústavě:

- České korunovační klenoty, především
- Svatováclavská koruna
- Národní strom - lípa
- Kokarda
- Heraldický symbol Kalicha je jedním z neoficiálních národních symbolů
- Husitský kalich se používá též v heraldice praporů Ozbrojených sil České republiky.

Státní symboly České republiky byly poprvé stanoveny ústavním zákonem České národní rady č. 67/1990 Sb., v pozměněném složení (mezi symboly nově zařazena vlajka prezidenta republiky a trikolóra) a podobě (původní podoba české vlajky byla nahrazena dosavadní československou vlajkou) pak byly v roce 1992 Českou národní radou stanoveny v článku 14 Ústavy ČR. Jejich konkrétní popis obsahuje zákon České národní rady číslo 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky.

Kde domov můj

Slova písně napsal v roce 1834 Josef Kajetán Tyl (*4.2.1808 Kutná Hora, +11.7.1856 Plzeň) pro divadelní hru "Fidlovačka, aneb žádný hněv a žádná rvačka". Fidlovačka byl ševcovský nástroj k hlazení (fidlování) kůže na obuvi, ale také název ševcovské jarní pouti v pražských Nuslích. Ševci na této pouti zdobili břízu a na její vrchol připevnili fidlovačku. Josef Kajetán Tyl napsal tuto píseň v budově kasáren (bývalý kapucínský

klášter na Josefském náměstí, dnes OD Palladium) na náměstí Republiky, kde působil jako furýr (zásobovací a ubytovací poddůstojník) pěšího 28. pluku a pojišťovací úředník.

Hudbu složil František Škroup (*3.6.1081 Osice u Hradce Králové, +7.2.1862 Rotterdam, Nizozemí). Hra byla uvedena 21. 12. 1834 a píseň zazpíval operní pěvec Karel Strakatý, který představoval slepého houslistu Mareše. Píseň "Kde domov můj" se líbila a lidé si ji začali prozpěvovat.

Píseň použil Josef Kajetán Tyl také v divadelní hře z roku 1849 "Lesní panna, aneb Cesta do Ameriky". Hra pojednává o tom, že si lidé v Čechách představují, jak je v Americe lepší život. Odjel tam mladý učitel Isidor, jeho soused Pinta s rodinou a Žid Šimon. Po nějaké době se všichni přistěhovalci shodli, že v Americe není žádný ráj a že jejich domov je v Čechách. Dohodli se, že odjedou zpět domů. Na závěr hry zazpívali všichni herci píseň "Kde domov můj".

13. 12. 1918 byla schválena první sloka písně "*Kde domov můj*" jako první část státní hymny. Druhou část tvořila první sloka písně "*Nad Tatrou sa blýska*". V roce 1990 byla schválena jako hymna České republiky v rámci Československa a v roce 1992 znovu jako hymna samostatné České republiky.

Škoda, že jsme si někteří občané zvykli hymnu nezpívat. Dejme naší hymně úctu i svým zpěvem.

Česká státní hymna *Kde domov můj* patří podle zákona 3/1993 Sb. mezi státní symboly, a ty se mohou podle § 1 zákona 352/2001 Sb. užívat jen vhodným a důstojným způsobem. Státní hymna se může podle § 12 zákona 352/2001 Sb. hrát i zpívat při státních svátcích a dalších příležitostech, kdy je to obvyklé.

Státní hymnu tvoří první sloka písně "*Kde domov můj*" od Josefa Kajetána Tyla s hudbou Františka Škroupa, který upravil nápěv Wolfganga Amadea Mozarta z Koncertní symfonie Es dur pro lesní roh, hoboj, fagot a klarinet, druhou větu.

Andante con moto. M. M. ♩ = 88.

Violino pp

Corno pp

Corno

dimin.

pp

Kde domov můj! Kde domov

můj!

1. Voda hučí po lučindích bory sumi po skalínách, vsadě

2. Vrazí ráslí Bohumibm duše-outlé vtěle čilem, mysl

pp

1. stoví se jara květ zemskej ráj, to na pohled. a to jest ta voržona,

2. ja = snou, znika z dar, a tu si = lu vžooru zmar to je Čechů stavne

pp

Violino

pp

1. země země česká domov můj, země česká domov můj.

2. plmé, mezi Čechy domov můj! mezi Čechy domov můj!

pp

dimin.

1da

2da

pp

dimin.

V Praze, dne 1^{ho} srpna 1860

F. Škroup

Státní symboly

Státní symboly určuje Ústava České republiky jako oficiální a nezaměnitelné označení suverenity. Představují soubor znamení vycházejících z historických tradic státu, jeho územního vývoje i státoprávní povahy a navenek jej reprezentují.

Otakar Mach, Sokol Prosek (mírně zkráceno a upraveno)

Připojuji důležitou poznámku:

Otázka státních symbolů i jejich užívání je věcí nás všech!

Z jarního zasedání Sboru vzdělavatelů České obce sokolské

Zasedání se konalo 14. dubna v Tyršově domě v Praze za přítomnosti 28 vzdělavatelů nebo jejich zástupců ze 42 pozvaných.

Jednání Sboru úvodem označil vzdělavatel ČOS br. doc. Zdeněk Mička za více pracovní než jiná. Důvodem byl připravovaný XVI. všesokolský slet, při kterém má vzdělavatelský odbor řadu náročných úkolů. Mezi nimi také zabezpečení sletového průvodu Prahou, při němž bude třeba padesát dobrovolníků jako pořádková služba. Budou proto požádány župy, aby každá vypomohla jedním až dvěma dobrovolníky. Velmi diskutovanou záležitostí na tomto zasedání byly také dechové hudby v průvodu. Oproti minulému sletu, kdy v první české části průvodu šlo více dechovek a v moravské části skoro žádná, takže lidé na chodníku volali na cvičence: „Kde máte dechovku?“ by mohlo letos dojít ke změně. Padl tu totiž zajímavý návrh, aby jednotlivé kapely byly pevně rozmístěny na trase průvodu - znamenalo by to, že při předpokládané délce průvodu 2,5 km bude pravidelně zhruba po dvou stech metrech rozděleno třináct dechovek – takže by byl reálný předpoklad, že se bude moci slušně pochodovat.

Bez větších problémů se zatím jeví kulturní část sletu zejména díky dobré spolupráci Vzdělavatelské odboru ČOS a vedení Národního divadla. Po přidělení menší části vstupenek VIP hostům a zahraničním delegacím budou ostatní vstupenky zdarma přiděleny župám. Přihlédnuto při tom bude k jejich zásluhám – tedy počtu cvičenců župy v Praze.

Vzdělavatelský odbor se také bude snažit zajistit přístup zájemců z řad cvičenců na stadion po dobu zkoušek. Méně uspokojivě odpověděl br. doc. Mička na otázku zda se nebude opakovat situace z minulého sletu, kdy vstupenky byly vyprodané a řada sedadel zůstala prázdná. Vzdělavatel br. doc. Mička slíbil, že můj dotaz bude tlumočit na sboru náčelníků, poněvadž se jedná o jejich záležitost. „Máme však obavy, že situace se může opakovat. Náčelníci nepřijímají kritiku,“ vysvětlil Mička. Na závěr dopoledního jednání přítomní delegáti vyjádřili přání, aby letošní podzimní zasedání se konalo jako výjezdní. Nejlépe někde na Moravě.

Miroslav Rozkošný – Sokol Prostějov

„Nezáleží na tom, odkud přicházíš – důležité je jenom to, kam jdeš!“

Před námi je v současnosti pouze jeden důležitý směr – na XVI. Všesokolský slet do Prahy!

„Kde je vůle, ukáže se i cesta!“

(Barbara de Angelis a G. B. Shaw)

Závěrečné slovo

Členská tribuna a XVI. všesokolský slet

Slet je rozhodně největší sokolskou akcí v období šesti let. Je ukázkou práce v sokolských jednotách a župách a zároveň pozvánkou české veřejnosti: „Přijďte do našich řad!“ Už z toho důvodu se snažíme, aby skladby byly zajímavé, přitažlivé, aby se při nácviku cvičenci něco naučili a estetický dojem diváků byl co nejlepší.

Jistě chceme uspět u veřejnosti, u diváků – ale právě tak je pravda, že slet připravujeme a organizujeme především pro sebe – pro možnost společného cvičení a neformálního setkání cvičenců (sester a bratrů), pro příležitost vzájemného poznávání a navazování osobních přátelských vztahů mezi cvičenci z různých oblastí republiky, předávání zkušeností a sdílenou radost. K tomu vždy slouží nejen seřadiště a nástupiště (tam však máme jiné starosti!!) - ale především členská tribuna, která je centrem společného sletového života členstva i mládeže.

Na posledním srazu župních náčelníků i na srazu župních vzdělavatelů jsme se dověděli, že z finančních důvodů bude toto centrum společenského života pro nás, kteří se celý rok nácviku věnujeme, opět uzavřeno, stejně jako před šesti roky. Je to něco neslýchaného a neobstojí jakékoliv rádobu zdůvodnění. Při vlastním vystoupení má sice být tribuna přístupná – ale normální provoz znemožní cvičencům vidět skladby jako celek (někdo se jde radit, jiný teprve přichází!!) a novým potencionálním autorům neumožní získávat poučení, které budou při tvorbě dalších skladeb a vůbec programu ČOS potřebovat! Týká se to i mládeže, která právě při neformálním styku, kdy je čas na pozorování, kritiku i nadšený souhlas a poučení z problémů, které se při secviku velkých celků zákonitě vyskytují, získává důležitý vnitřní pocit sounáležitosti s celkem, nutnosti spolupráce, není formálně poučována, ale poučení z provozu na stadionu si přirozenou cestou sama uvědomuje.... Možnost účastnit se celého sletového dění především na členské tribuně je jedinou odměnou a díkem účastníkům (a ti věnovali přípravě nejen celoroční úsilí, ale na účast v Praze nemalé finanční prostředky!)

Každý z cvičenců chápe problémy kolem financování sletu, ale má také možnost více nebo méně sledovat celou tu grandiozní přípravu. Nejsme sice informováni většinou tak, jak bychom si přáli, ale víme toho dost. Budou věnovány nemalé peníze na krajské prezentace, máme nové logo sletu, které bylo jistě nutno patřičně zaplatit – přes všechny potíže je naprosto nutno členskou tribunu při zkouškách otevřít cvičencům! Jinak jim, bohužel, ukážeme, že na nich v podstatě nikomu nezáleží – a to je špatně. Špatně – hlavně dnes, když bojujeme o každého cvičence o každého jednotlivce, kterého by měla sokolská myšlenka oslovit.

Byla bych nerada, kdyby někdo považoval tato slova za zbytečné rebelování nebo kritiku, která nemá žádný smysl. Jsme přesvědčena, že teď vyjadřuji přání – ne, spíš požadavek – cvičících členů, účastníků sletu! Členská tribuna je naprostou nutností, chceme – li, aby byl slet školou vzájemného přátelství, radosti a nadějí do budoucna!

Ráda bych věřila, že se najde cesta, aby byla zachována sokolská tradice společného života a radostného setkávání se právě na členské tribuně.

At' žije XVI. Vsesokolský slet 2018 a stoleté výročí vzniku republiky!

Nazdar!

Jarina Žitná